

GŁOS

KATOLICKI VOIX CATHOLIQUE

Nr 42/2013 (2524) Rok LV 8.12.2013

**Uroczystość
Niepokalanego
Poczęcia NMP**

**MARYJO
MODL SIĘ
ZA NAMI**

**TYGODNIK POLSKI ZA GRANICĄ
HEBDOMADAIRE DE L'EMIGRATION POLONAISE**

1,55 €

Telegram...głodny

Tak daliśmy w mówić sobie to globalne ocieplenie klimatyczne, że nie zauważyliśmy nawet zimna, wilgotnego, i podsytego wiatrem, co właśnie, jakos tak od początku grudnia, wdziera się za dziurawe kołnierze różnym bezdomnym i niezadowolonym. Widocznie też i kryzys, który uziemia każdego z każdego kąta, i kieszeni, otacza jąca nas rzeczywistości, ma u: prawiedliwiec wzmożoną obywatelską i wzmożony nasz egocentryzm. Niejważniejsza przecież w tej kryzysowej sytuacji, żęły samemu uratować się jakoś przed złym

głodem i chodem, i galepijącymi podatkami. Gorzej z wyrzutami naszego sumienia i zwykłą ludzką przyzwoitością, które gdzieś w nas jednak wciąż siedzą na dnie i nie zważając wcale na permanentne obniżanie się i naszą słabą życiową, gryzą i kolą w oczy... Że nie trudno być filantropem, kiedy miało się wszystko pod dostatkiem, że trudniej się dzielić, kiedy i nam nie wystarczy, aż bieda piszczy... coraz głośniej. Niecierpliwą nas wciąż jakiś obcy i brzydki oberwan, że będą się znowu na przykrzać, nachalni, zamiast za jść nam z oczu precz. Bo co z oczu to i z serca. No bo przecież sami sobie pewnie są winni, bo gęł i tylko chcieli, wzięli się do jakiejś roboty, do czegoś uczciwego i łyl... piękni, zdrowi i bogaci. Tak, siedzi w nas głęboko zakorzeniona, jakaś taka mało chyba chrześcijańska, łatwość sądzienia bezdomnych, głodnych i zziębniętych – ten wart, zastąpił sobie na kromkę chleba i mi je miłosierdzie... O, a tamten nie umie nawet porządnie żebrać, chociaż... ryby ma na podobieństwo kogoś kogo kiedyś już: potkałem... P.O.

PRZYGOTOWANIA DO PRZYJĘCIA
NOWYCH PENSIJARIUSZY IDĄ
PEŁNĄ PARĄ...

rys. Leszek Biernacki

UB.

PO... aferach korupcyjnych w MSW i MSZ

Z SATYRYCZNEJ TEKI L.B.

W NUMERZE MIĘDZY INNYMI:

- Wandale na salonach – str. 7
- Wiosna Kościoła na Ukrainie – str. 8
- Zmiana rządu i co dalej? – str. 12
- Le ravalement – str. 13
- Front Narodowy – str. 14

Kroplówka z Brukseli

Jan Engelgard

Rekonstrukcja rządu Donalda Tuska to był przez wiele miesięcy temat dyżurny, pojawiający się w mediach z regularnością zegarka. Jak to zawsze bywa, kiedy zbyt długo czeka się na jakieś ważne wydarzenie, powietrze uchodzi i ciśnienie spada. Nic więc dziwnego, że kiedy Donald Tusk wreszcie ogłosił oświadczenie o rekonstrukcji rządu – nikt go prawie nie poruszyło. Uwagę mediów bardziej przykuwała ich forma, ja o rozległej korpji w ministerstwach i centralnych urzędach państwa oraz upadek Sławomira Nowaka z PO i Adama Hufmanna z PiS.

Tymczasem z punktu widzenia czysto merytorycznego rekonstrukcja rządu wydaje się rzeczywiście dosyć głęboka. Ktoś przed paroma miesiącami powiedział, że rekonstrukcja będzie tylko wtedy, kiedy odejdzie minister finansów Jacek Rostowski. No i – ku zaskoczeniu większości – Rostowski odszedł. Nie są do końca znane powody tej dymisji, choć oficjalnie podaje się, że to on sam uznał, że jego misja jest zakończona i sześć lat na takim nieważnym stanowisku zupełnie wystarczy. Wydaje się, że to tylko część prawdy. Kilka miesięcy wcześniej doszło do incydentu, który bez wątpienia miał wpływ na decyzję Rostowskiego. Podczas jednej z konferencji prasowych Donald Tusk niezbyt jednoznacznie bronił swojego ministra, co ten odczuł boleśnie, bo odbyło się to na oczach milionów widzów. Być może to wtedy Rostowski postanowił „odejść” sam, czekając na dogodny moment, którym była właśnie rekonstrukcja rządu.

ciąg dalszy na str. 6

ZAPRENUMERUJ „GŁOS KATOLICKI”

W prenumeracie będziesz otrzymywał „Głos...” bezpośrednio do domu wcześniej i taniej.

Imię i nazwisko: _____ Rok (56,60€) Pół roku (30,30€) Miesiąc (5€)

Adres: _____ Przyjaciele „Głosu...” (69,60€) PDF/e-mail (49,90€)

Telefon: _____ Zaznacz tutaj jeśli jest to Twoja pierwsza prenumerata i wygraj 2 dodatkowe darmowe miesiące abonamentu!

Czeki prosimy wystawiać na
Głos Katolicki – Voix Catholique
263 bis, rue St-Honoré, 75001 Paris;

Konto we Francji: CCP 12 777 08 U Paris – Voix Catholique/Głos Katolicki
Prenumerata w Belgii: ks. B. Dejneka – rue Jourdan 80, 1060 Bruxelles – CCP 000-1637856-11
w Niemczech: Głos Katolicki – Commerzbank Hannover – BLZ 250 400 66 – konto n°791177900

KUPON
PRENUMERATY

LITURGIA SŁOWA

Uroczystość Niepokalanego Poczęcia NMP

PIERWSZE CZYTANIE

Rdz 3,9-15.20

Czytanie z Księgi Rodzaju

Gdy Adam zjadł owoc z drzewa zakazanego, Pan Bóg zawołał na niego i zapytał go: „Gdzie jesteś?” On odpowiedział: „Ustyszałem Twój głos w ogrodzie, przestraszyłem się, bo jestem nagi, i ukryłem się”. Rzekł Bóg: „Któż ci powiedział, że jesteś nagi? Czy może zjadłeś z drzewa, z którego ci zakazałem jeść?” Mężczyzna odpowiedział: „Niewiasta, którą postawiłeś przy mnie, dała mi owoc z tego drzewa i zjadłem”. Wtedy Pan Bóg rzekł do niewiasty: „Dlaczego to uczyniłaś?” Niewiasta odpowiedziała: „Wąż mnie zwiódł i zjadłam”. Wtedy Pan Bóg rzekł do węża: „Ponieważ to uczyniłaś, bądź przeklęty wśród wszystkich zwierząt domowych i polnych; na brzuchu będziesz się czołgał i proch będziesz jadł po wszystkie dni twego istnienia. Wprowadzam nieprzyjaźń między ciebie a niewiastę, pomiędzy potomstwo twoje a potomstwo jej: ono zmiażdży ci głowę, a ty zmiażdżysz mu piętę”.

DRUGIE CZYTANIE

Ef 1,3-6.11-12

Czytanie z Listu św. Pawła Apostoła do Efezjan

Niech będzie błogostawiony Bóg i Ojciec Pana naszego Jezusa Chrystusa; który napełnił nas wszelkim błogostawieństwem duchowym na wyżynach niebieskich – w Chrystusie. W Nim bowiem wybrał nas przez założeniem świata, abyśmy byli święci

i nieskalani przed Jego obliczem. Z miłości przeznaczył nas dla siebie, jako przybranych synów przez Jezusa Chrystusa, według postanowienia swej woli, ku chwale majestatu swej łaski, którą obdarzył nas w Umiłowanym. W Nim dostąpiliśmy udziału my również, z góry przeznaczeni zamiarem Tego, który dokonuje wszystkiego zgodnie z zamysłem swej woli po to, byśmy istnieli ku chwale Jego majestatu – my, którzyśmy już przedtem nadzieję złożyli w Chrystusie.

EWANGELIA

Łk 1,26-38

Słowa Ewangelii wg św. Łukasza

Bóg posłał anioła Gabriela do miasta w Galilei, zwanego Nazaret, do Dziewicy poślubionej mężowi, imieniem Józef, z rodu Dawida; a Dziewicy było na imię Maryja. Anioł wszedł do Niej i rzekł: „Bądź pozdrowiona, pełna łaski, Pan z Tobą, błogostawiona jesteś między niewiastami”. Ona zmieszana się na te słowa i rozważała, co miałoby znaczyć to pozdrowienie. Lecz anioł rzekł do Niej: „Nie bój się, Maryjo, znalazłaś, bowiem łaskę u Boga. Oto poczniesz i porodzisz Syna, któremu nadasz imię Jezus. Będzie On wielki i będzie nazwany Synem Najwyższego, a Pan Bóg da Mu tron Jego praojca, Dawida. Będzie panował nad domem Jakuba na wieki, a Jego panowaniu nie będzie końca”. Na to Maryja rzekła do anioła: „Jakże się to stanie, skoro nie znam męża?” Anioł Jej odpowiedział: „Duch Święty zstąpi na Ciebie i moc Najwyższego osłoni Cię. Dlatego też Święte, które się narodzi, będzie nazwane Synem Bożym. A oto również krewna Twoja, Elżbieta, poczęła w swej starości syna i jest już w szóstym miesiącu ta, która uchodzi za niepotodną. Dla Boga, bowiem nie ma nic niemożliwego”. Na to rzekła Maryja: „Oto Ja służebnica Pańska, niech Mi się stanie według twego słowa!” Wtedy odszedł od Niej anioł. □

Przygotować godne mieszkanie w swym sercu

W ubiegłą niedzielę roz poczęliśmy adwent – czas oczekiwania na wielkiego Gościa, który ma przyjść. Wyczekiwany jest sam Bóg – Jezus.

Adwent to czas przygotowania się na spotkanie z Wcielonym Synem Bożym i Jego Królestwem. Poprzez adwentowe oczekiwanie przygotowujemy nasze życie i nasze serca na spotkanie z Panem.

Również – w czasie adwentu – obchodzimy Uroczystość Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny. Oto Bóg w swojej Wszechmocy przygotowuje życie i serce Maryji na spotkanie z Panem. Ona ma przyjąć Go do swojego łona i wydać na świat. Stąd już w chwili poczęcia Maryja zostaje obdarzona przywilejem świętości. Grzech niepostuszeństwa zrodzony przez pychę, o którym słyszeliśmy w pierwszym czytaniu, a który każdy z nas dziedziczy od swoich rodziców – na mocy przewidzianych zasług Jezusa nie dotyka Najświętszej Matki. Maryja została zachowana od grzechu, tak jak pierwsi rodzice zostali stworzeni wolni od grzechu. W prawdę tę Kościół zawsze wierzył, a uroczyste ją ogłosił papież Pius XI. Matka Najświętsza w sposób doskonały wypełniła swoje zadanie – przygotowała godne mieszkanie dla Jezusa w swoim łonie.

Dla każdego z nas adwent jest również czasem przygotowania miejsca, gdzie ma przyjść, gdzie ma się narodzić Zbawiciel. To przygotowanie zakłada wysiłek duchowy i fizyczny. Czy rzeczywiście staram się, jak Maryja, za wszelką cenę uchronić się od zła i grzechu i przez to przygotować czyste serce na spotkanie z Nim. A może – jak Judasz – sprzedaję Go za parę srebrników nie licząc się z krzywdą drugich, z krzywdą małżonka domagającego się ślubowanej aż do śmierci przed Bogiem i ludźmi miłości, krzywdą bliźniego domagającego się zwyczajnego uśmiechu i wyciągniętej ręki. A może daję się zwieść współczesnym wężom masowej kultury propagującej religię sukcesu, przyjemności i egoizmu.

Może warto, w Uroczystość Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Marii Panny, zastanowić się, czy ja jestem i czy chcę być przygotowanym na spotkanie z przychodzącym Panem?

A może zamiast „być” pragnę za wszelką cenę „mieć”. „Mieć” konto, „mieć” dom, „mieć” samochód, „mieć” plecy, „mieć”. Bo dziś dla tego jednego słowa ludzie są gotowi oddać swoje zdrowie, gotowi narażać się na zawał serca, gotowi zostawić całymi dniami pusty dom, gotowi zapomnieć o miłości, a nawet o tym, co najważniejsze – o Bogu.

Warto, więc dziś zastanowić się czy i ja nie wpadłem w ten nurt? Nie poddałem się tej fali? Bo czy przez całe życie można się ekscytować widokiem pełnego półmiska? Marką nowego samochodu? Ludzkim uznaniem? Czy to ma nasycić człowieka, który jest przeznaczony do wyższych rzeczy?

Bóg zachowuje Maryję od zmyy grzechu pierwotnego przygotowując Ją na przyjście Pana. A ja, czy odrzucam grzech, by móc spotkać się z Nim? □

ks. Piotr Brzeski
Rektor WSD we Lwowie

W DRODZE KU SPOTKANIU (2)

Głosic

ks. prał. Zbigniew Suchy

Drugim słowem–kluczem, którego użył papież Franciszek w przemówieniu, o którym wspominałem w poprzednim numerze, było słowo „głosic”.

Znamy lub obserwujemy ludzi, którzy wychodzą ze swojego domu i, jak to się mówi w Polsce, plątają się bez żadnego celu po chodnikach naszych miast. Nie bardzo wiedzą, po co wyszli. Ta sytuacja pozornie jest marginalna. Wydaje się jednak, że także dzisiejszy chrześcijanin, wychodząc z domu wspólnoty, jakim jest świątynia, z niedzielnej Eucharystii, nie bardzo wie, co ma zrobić z darem, który spływa na niego podczas Mszy świętej. Mało tego – jest wielu, którzy sobie tego daru w ogóle nie uświadamiają. Jeśli proponowałem w minionym tygodniu wyjście, myślałem raczej o innej drodze. O takiej, która ma cel. W życiu chrześcijanina, jak zauważa Papież, tym celem jest głoszenie Ewangelii. Całą podróż do Asyżu i wszystkie przemówienia, a było ich wiele, Papież skoncentrował wokół słów św. Franciszka: „Zawsze głosic Ewangelię, a gdyby okazało się to konieczne, także słowami”. Zatem każdy z nas zobowiązany jest do tegoż głoszenia prawdy o spotkaniu uwielbionego Chrystusa. Św. Paweł w liście do Rzymian ze smutkiem konstatuje: „Jakże mieli uwierzyć w Tego, którego nie słyszeli? Jakże mieli usłyszeć, gdy im nikt nie głosił?”.

W przemówieniu wygłoszonym w Asyżu do księży, zakonników i zakonnicy w katedrze św. Rufina, zatytułowanym „Kościoł wzrasta dzięki atrakcyjności świadectwa”, papież Franciszek zaapelował: „Myślę o tacie i mamie, którzy są pierwszymi wychowawcami: jak mogą wychowywać, jeśli ich sumienie nie kieruje się Słowem Bożym, jeśli Słowo nie ma wpływu na ich sposób myślenia i działania; jaki przykład mogą dawać dzieciom? To jest ważne, bo później

tata i mama skarżą się: ‘to dziecko...’. A ty, jakie świadectwo mu dałeś? Jak do niego mówisz? O Słowie Bożym czy o słowach z dziennika telewizyjnego? Tata i mama muszą mówić o Słowie Bożym. (...) Pismo ożywia Duch Boży. On pozwala głęboko je zrozumieć, uchwycić jego sens prawdziwy i pełny! Zadajmy sobie pytanie: jakie miejsce zajmuje w moim życiu, w codziennym życiu, Słowo Boże? Czy jestem nastawiony na Boga, czy też na wiele słów modnych, czy też na samego siebie?”. Ważne, żebyśmy się tymi słowami przejęli i spróbowali w okresie Adwentu zaprosić Słowo Boże do naszego życia, do naszych rodzin, zanim narodzi się ono w dniu Bożego Narodzenia, w tajemnicy liturgii.

Można też przepowiadać bez słów. W Kenii pracuje siostra Felicjanka, która została wychowana w rodzinie niewierzącej. Jako dziecko nie była u pierwszej komunii świętej, nie chodziła na katechezę. Kiedyś, idąc ulicami swojego rodzinnego miasta, Szczecina, spotkała siostrę Felicjanę. Ciekawość przewyciężyła skrępowanie – młoda dziewczyna podeszła do siostry i zapytała: „Przepraszam panią, jak się mówi do takich osób jak pani?”. Wtedy dowiedziała się, kim są siostry zakonne i nawiązała z nimi bliski kontakt. To dzięki tej zrodzonej wspólnocie, przygotowała się do pierwszej komunii i sakramentu bierzmowania. Wreszcie, po ukończeniu szkoły średniej, postanowiła sama zostać Felicjaną. Spotkałem ją przed laty w Rzymie. Potem wyjechała na misje do Kenii. Głoszenie Ewangelii przez ową, spotkaną na ulicach Szczecina siostrę było bezgłośne. Sam strój, sama postawa wywo-

łała ciekawość, zanim rozpoczął się dialog, i dopiero wtedy zaczęto się głoszenie słowem. Podobne wydarzenie miało miejsce w życiu Ronalda Reagana. Któreś niedzieli, wybierając się do kościoła, zauważył, że jego syn chodzi po domu w dresie, zupełnie nieprzygotowany do wyjścia. Ronald zapytał: „Czy tak zamierzasz pójść do świątyni?”. Syn odrzekł: „Nie zamierzam chodzić do żadnej świątyni. Nudzi mnie to i mało interesuje”. Przyszły prezydent nie odezwał się słowem i poszedł do kościoła. Czynił tak w każdą niedzielę, mimo że syn uparcie trwał w swojej obojętności. Po latach w jednym z wywiadów syn wyznał: „Mój ojciec był mądrym człowiekiem. Nie krzyczał na mnie, ale smutek, jaki malował się na jego twarzy, nie dawał mi spokoju. Już, jako dorosły zacząłem na nowo uczęszczać do świątyni”.

Zakończmy pytaniem Papieża z przytoczonego przemówienia: „A ty, jakie świadectwo mu dałeś? Jak do niego mówisz? O Słowie Bożym czy o słowach z dziennika telewizyjnego?”.

WATYKAN | Mszą św. na placu św. Piotra pod przewodnictwem papieża Franciszka, w Niedzielę Chrystusa Króla Wszechświata, zakończył się Rok Wiary. W obecności ponad 60 tys. wierzących z całego świata papież rozważał znaczenie obecności Chrystusa w centrum: stworzenia, Ludu Bożego oraz historii ludzkości i każdego człowieka. Na zakończenie Mszy św. Ojciec Święty przekazał swoją pierwszą adhortację apostolską „Ewangelii gaudium” – „Radość Ewangelii”, która stanowi podsumowanie zgromadzenia zwyczajnego Synodu Biskupów nt. nowej ewangelizacji. W związku z zakończeniem Roku Wiary, po raz pierwszy publicznie zostały wystawione relikwie św. Piotra.

WARSZAWA | Dzieło Pomocy Dzieciom 2013. W tym roku zwraca ono naszą uwagę na dzieci, które z różnych powodów nie mogą cieszyć się szczęśliwym i beztroskim dzieciństwem. Rośnie liczba dzieci niedożywionych, zaniedbywanych przez rodziców, borykających się z różnego rodzaju problemami i wyzwaniami. Nie każda rodzina jest w stanie o własnych siłach poradzić sobie z niedostatkiem, ale wspólnie

możemy sobie w tym skutecznie pomagać. Dlatego dzielimy serca, abyśmy mogli mnożyć miłość. Przystąpienie kampanii, która w tym roku jest przeprowadzana po raz 20 jest kształtowanie ludzkich serc i umysłów oraz pozyskiwanie środków pieniężnych na finansowanie zadań realizowanych na rzecz dzieci w kraju i na świecie.

SUCHOWOLA | W Suchowoli odbyły się uroczystości pogrzebowe Marianny Popietuszko, matki bł. ks. Jerzego. Mszy św. w kościele św. Piotra i Pawła przewodniczył abp Edward Ozorowski, metropolita białostocki, który także wygłosił homilię. Eucharystię koncelebrowali kard. Kazimierz Nycz, metropolita warszawski, abp Sławoj Leszek Głódź, metropolita gdański, abp senior Stanisław Szymecki. Obecny był były prezydent Lech Wałęsa, przedstawiciel Sejmu i Senatu oraz NSZZ „Solidarność” z całego kraju.

MOSKWA | Rosjycy parlamentarzyści chcą, by w konstytucji znalazły się odniesienia do chrześcijaństwa. Postanka Jelena Mizulina chce, by prawosławie zostało uznane za „podstawę narodowej i kulturowej tożsamości” Rosjan. Propozycję poparła grupa parlamentarna zajmująca się wartościami chrześcijańskimi oraz wiceprzewodniczący Dumy, Siergiej Żeleznik z rządzącej partii „Jedna Rosja” oraz wielu hierarchów Kościoła prawosławnego. Sama Jelena Mizulina tłumaczy, że zmiana konstytucji ma być odpowiedzią na zapotrzebowanie społeczeństwa.

Kropiółka z Brukseli

Dlaczego Tusk mógłby chcieć odejścia ministra finansów? Przede wszystkim dlatego, że narzekali na niego prawie wszyscy inni ministrowie. Rostowski po prostu nikogo nie słuchał, nie przejmował żadnych argumentów i racji, uważał się za najmądrzejszego „w klasie”, a nawet więcej, w Europie. Znane były jego tyrady pod adresem ministrów finansów państw Unii Europejskiej, połączone z ogromną pewnością siebie. Ale może być także inna przyczyna upadku ministra – jego zdecydowane „nie” dla wejścia Polski do strefy Euro oraz próba faktycznej likwidacji Otwartych Funduszy Emerytalnych (OFE). Oba te postulaty, jak najbardziej słuszne z punktu widzenia interesów państwa, stały się kamieniem obrazy dla skupionego wokół Leszka Balcerowicza establishmentu finansowego czerpiącego ogromne profity w spółkach zarządzających OFE. Dla tych ludzi i mediów, które są na ich usługach – Rostowski stał się wrogiem nr 1. Już raz ten ośrodek władzy i wpływu doprowadził do dymisji dobrego ministra pracy Joanny Fedak, która pierwsza wydała wojnę OFE. Czy i teraz ma na koncie drugą ofiarę, znacznie większego kalibru? Oto jest pytanie.

Pozostałe zmiany personalne w rządzie nie były zaskoczeniem – upadek Joanny Muchy (sport) czy Krystyny Szumilas (edukacja) był oczekiwany powszechnie, mniej oczekiwane było odejście Barbary Kudryckiej (nauka) i Michała Boniego (cyfryzacja). Problem w tym, że ich następcy nie budzą od samego początku entuzjazmu – Andrzej Biernat z Łodzi, który otrzymał resort sportu sprawia wrażenie dosyć

m.in. Rostowski

prymitywnego aparatczyka, niezbyt dobrze wychowanego i nie cieszącego się reputacją, na jaką zasługuje minister w rządzie RP. To samo tyczy Joanny Kluzik-Rostkowskiej, która z PiS-u, poprzez PjN – dotarła do PO. Ten koniunkturalizm, aż nadto widoczny, nie jest dobrą rekomendacją, ale mieści się w stylu uprawiania polityki personalnej przez Donalda Tuska. Poza wszystkim, Kluzik-Rostkowska nie sprawia wrażenia osoby przygotowanej merytorycznie do kierowania tak trudnym ministerstwem, które od czasów Romana Giertycha nie ma szczęścia do szefów. Nic więc dziwnego, że ministerstwo to uchodzi za najbardziej szkodzące sferze, którą zarządza, czyli edukacją. Wzorowanie się na destrukcyjnych tendencjach i ideologiach płynących z Zachodu doprowadziło do upadku polskiego szkolnictwa. Nowa minister na pewno tego nie zmieni.

No i na koniec Wunderwaffe Donalda Tuska – minister Elżbieta Bieńkowska, która otrzymała dodatkowo stanowisko ministra transportu, obok „swojego” resortu polityki regionalnej, a także fotel wicepremiera. Nie wchodząc w rozważania na temat kompetencji Bieńkowskiej, które są na ogół wysoko oceniane, widać jedną przyczynę jej wielkiego awansu. Chodzi o fundusze unijne, które Polska ma otrzymać w agendzie 2014–2021. Te miliardy Euro Tusk kładzie na stół, mówiąc – to jest moja propozycja dla Polski na te lata, a Bieńkowska będzie nimi dysponować. Zamiast usuwania barier hamujących polską przedsiębiorczość, zamiast zdjęcia kagańca biurokratycznego i fiskalnego, zamiast obrony polskiej produkcji i promowania eksportu – Tusk stawia znowu na kropiółkę z Brukseli. To ma być główny impuls dla gospodarki i karta przetargowa w wyborach. Czy będzie ona odpowiednio silna i czy nikt nie przeliczytuje premiera, dowiemy się częściowo już w przyszłym roku. □

Jan Engelgard

Z KRAJU

- Zmiany w rządzie. Mamy sześciu nowych ministrów i awans Bieńkowskiej na wicepremiera (o przetasowaniach czytaj szerzej w artykule).
- PO zorganizowała krajowy zjazd partii. PiS odbył z kolei krajową konwencję. Zgodnie z oczekiwaniami, jednym z dodatkowych wiceprezesów PiS został Macierewicz.
- Solidarna Polska chce powołania komisji śledczej do zbadania afery przetargowej sieci teleinformatycznej. Podczas przemówienia pisał PO Grupińskiego z ław poselskich było słychać okrzyki: „złodziej”. Marszałek Kopacz poinformowała, że wniosek o powołanie komisji śledczej ws. doniesień o korupcji m.in. w b. MSWiA trafił do oceny prawnej, a wniosek o informację w tej samej sprawie – do sejmowej speckomisji.
- CBA wykryła, że firmy miały specjalne pule pieniędzy na korumpowanie polskich urzędników. CBA ustaliło zasady funkcjonowania gigantycznego i wieloletniego układu korupcyjnego dotyczącego rządowych zamówień informatycznych. Zarzuty ustuszał m.in. Witold D. – wiceminister spraw wewnętrznych. Wg śledczych wiceszef MSWiA miał m.in. wskazać firmę, której zlecono zbędne, ale za to kosztowne, usługi doradcze.
- Jest i „odwet”. CBA zawiadomiło prokuraturę o nieprawidłowościach w oświadczeniach majątkowych pisał PiS Hofmana. Rzecznik PiS zawiesił swoje członkostwo w PiS do wyjaśnienia sprawy. Tutaj jednak chodzi o niezapłacony podatek od pożyczek.
- Wg sondażu Homo Homini w wyborach do PE na PiS chce głosować 23%, a na PO 21%, na SLD zagłosowałoby aż 20% Polaków. Na dalszych miejscach PSL z 6% poparcia, Twój Ruch i Solidarna Polska – po 4%.

- Z sondażu IBRiS „Homo Homini” o wyborach krajowych, już po rekonstrukcji rządu Tuska, wynika z kolei, że PiS popiera 20%, PO – 19%, a SLD – 15%.
- Gen. broni Majewski jest kandydatem do stanowiska dowódcy generalnego rodzajów sił zbrojnych. Dowództwo takie zacznie działać od 1 stycznia 2014 r. i zastąpi istniejące obecnie odrębne dowództwa – Wojsk Lądowych, Sił Powietrznych, Marynarki Wojennej i Wojsk Specjalnych. Jego zadaniem będzie szkolenie, przygotowanie sił zbrojnych do działań i ich funkcjonowanie w czasie pokoju.
- Przy Alei Wojska Polskiego na warszawskim Żoliborzu, niedaleko Pl. Inwalidów, stanie prawdopodobnie pomnik pułkownika Witolda Pileckiego.
- Siedmioro spośród 18 aktorów spektaklu „Nie-boska komedia” w Teatrze Starym w Krakowie odmówiło udziału w próbach i w przedstawieniu. Nieoficjalnie chodzi o wizję reżysera Klaty, który porusza sprawę polskiego antysemityzmu i wpłata w swoje sztuki wątki antychrześcijańskie. Wcześniej w Teatrze Starym pojawiły się gwizdy i okrzyki „hańba i wstyd”, które przerwały spektakl Jana Klaty „Do Damaszku”. Protestujący oskarżali dyrektora i jednocześnie reżysera spektaklu, że obraża moralność i sprzeniewierza się tradycji Narodowego Starego Teatru.
- Anna Polony odchodzi z Narodowego Starego Teatru w Krakowie. Aktorka, która od pięćdziesięciu lat związana jest z placówką podkreśliła, że nie podoba się jej obecny styl teatru oraz promowany przez kierownictwo sposób oceny przeszłości.
- MON chce zmienić wymagania techniczne w przetargu na trzy nowe okręty podwodne dla Marynarki Wojennej. Przygotowane w 2012 r. kryteria wykluczały z postępowania niemiecki okręt U-212A. Teraz zostaną one zmienione, co odbiera

- się, jako faworyzowanie niemieckiego dostawcy.
- SLD złożyła wniosek w Sejmie o nadzwyczajne posiedzenie sejmowej komisji ds. specsiłżb. Sojusz oczekuje również, że premier Tusk zdymisjonuje wiceministra obrony narodowej gen. Skrzypczaka. Skrzypczak miał faworyzować firmę z Izraela na dostawę Polsce bezzałogowych samolotów.
- 291 kilometrów na godzinę – to nowy rekord prędkości na polskich torach. Pobił go podczas testów pociąg Pendolino.
- Z powodu awantury w stolicy powstaną dwa pomniki upamiętniające Polaków pomagających Żydom podczas wojny. Ratusz wraz z Radą Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa ogłosił konkurs na koncepcję takiego monumentu na placu Grzybowskim, a niezależnie od tego powstał 27-osobowy komitet budowy pomnika „Ratującym – Ocaleni”, w skład którego weszli m.in. Weiss, Rotfeld i Ficowska. Pomnik ma stanąć jesienią 2014 r. w okolicy Muzeum Historii Żydów Polskich.
- W kościele parafialnym w Goleniowie odbyła się uroczystość zawierzenia tej gminy Chrystusowi. Abp Dziegła podkreślił, że jest to przykład, który powinniśmy naśladować. Inicjatywa wójta i władz gminy wzbudziła agresywne reakcje ze strony części mediów i miejscowej lewicy. SLD zgłosiło w tej sprawie wniosek do... prokuratury.
- Sąd orzekł, że europoseł Siwiec (SLD) ma przeprosić europoła Ziobrę za słowa o tym, że jako minister sprawiedliwości „wystąpił siepaczy” do Blidy.
- Trójka czterolatków straciła miejsca w przedszkolu w Rybniku, ponieważ rodzice nie wyrazili zgody na uczestnictwo dzieci w programie równościowym. Jeden z przedszkolaków powiedział do swojego ojca: „Tatusiu, też możesz chodzić w sukienkach”. □

Wandale na salonach

z dr Elżbietą Morawiec, teatrologiem, krytykiem sztuki, rozmawia Adam Kruczek
(Nasz Dziennik)

Była Pani kierownikiem literackim wielu polskich teatrów, m.in. przez siedem lat Starego Teatru w Krakowie. Co Pani myśli, patrząc na obecny stan tej sceny?

– Tu nie chodzi tylko o Stary Teatr, lecz o to wszystko, co dzieje się obecnie w kulturze polskiej, np. ten haniebnny akt sprofanowania krzyża w Centrum Sztuki Współczesnej. Stary Teatr jest tylko jednym z przykładów niszczenia kultury polskiej tym ogromnym walcem, który idzie przez całą Polskę i przez wszystkie polskie teatry. To, co się stało w Starym, jest po prostu bezprzykładne. Ten proces jest znany nie od dzisiaj, a jego prorokiem był stary włoski komunistyczny Gramsci, który mówił, odwracając Marksa: nie uderzamy w bazę, uderzamy w nadbudowę; zniszczymy kulturę, religię, tradycję i wtedy zdobę-

dziemy władzę. I to się właśnie dokonuje na naszych oczach. Zaczęło się w Ameryce od hipisów itp. To był duży salon, a my jesteśmy matym salonikiem, do którego wdarli się wandale. To, co się dzieje w Starym Teatrze, to akt czystego wandalizmu i barbarzyństwa. Jan Paweł II mówił w UNESCO w Paryżu, że Polacy pod zaborami zachowali swoją tożsamość, nie mając państwa tylko dlatego, że mieli swoją kulturę. Widać wyraźnie, że ta wataha barbarzyńców zmierza do tego, żeby niszczyć kulturę, odebrać nam tożsamość. To nowa, niebywale groźna odstona „pieriekowki dusz”, kreowania „nowego człowieka”. Bez tożsamości narodowej, kulturowej, a nawet – płciowej.

To mocne słowa.

– Ale adekwatne. Jeżeli aktor w czasie przygotowania do pseudo „Nie-Boskiej komedii” w Starym Teatrze zmuszony jest do wypowiedziania słów: „Kraśniński był antysemitą”, „nie chcę być Polakiem”,

„chcę być Żydem” – to jest to czysta paranoja. Jeżeli w tym przygotowywanym spektaklu gra się „Deutschland, Deutschland über alles” i aktorzy do tego mają śpiewać słowa „Mazurka Dąbrowskiego”, to o czym my mówimy? To niestychany akt profanacji hymnu narodowego. Czy można sobie wyobrazić np., aby Francuz w teatrze śpiewał „Marsyliankę” do melodii niemieckiego hymnu?

Od kiedy trwają tego rodzaju praktyki w Starym Teatrze?

– Od samego początku dyrekcji Jana Klaty. Najpierw był „Poczet królów polskich” w reżyserii Garbaczewskiego, który doradzał aktorom na próbie, żeby o królach sobie coś „wygooglali”, a rzecz była o tym, żeby zniszczyć całą tradycję patriotyczną. Drugi, horrendalny zupełnie spektakl „Bitwa Warszawska 1920” gloryfikował Dzierżyńskiego i postponował Piłsudskiego, ukazując go jako tchórza chowającego się za materacami. Zastanawiam się, jak można być Polakiem, robiąc takie rzeczy. Przecież Dzierżyński był nie tylko katem Polaków, ale był katem całych narodów!

ciąg dalszy na str. 15

ZE ŚWIATA

Opr. B.D.

- 100 tys. ludzi, jak podają organizatorzy, przeszło ulicami Kijowa w marszu poparcia dla integracji europejskiej Ukrainy. Rząd zawiesił prace nad podpisaniem stowarzyszenia Ukrainy z UE, tłumacząc się naciskami gospodarczymi Rosji.
- Szef ukraińskiego rządu Azarow, przyrównał ofertę finansową UE dla Ukrainy – po podpisaniu umowy stowarzyszeniowej – do „jałmużny dla żebraka w kruchcie”.
- Dopiero cztery tygodnie po wyborach w Czechach, prezydent Zeman powierzył misję utworzenia nowego rządu przewodniczącemu partii socjaldemokratycznej Sobotce.
- Kotleba z Partii Ludowej Nasza Słowacja (narodowcy), został wybrany na gubernatora regionu Banská Bystrzyca. W większości pozostałych regionów wygrała rządząca partia socjaldemokratyczna, a w Bratysławie wybory lokalne wygrała centrowa opozycja.
- Prezydent Rosji Putin został przyjęty na audiencji przez Ojca św. Franciszka. Rozmowa dotyczyła m.in. wojny domowej w Syrii i sytuacji na Bliskim Wschodzie. Rozmowy, wg komentatorów, przybliżyły perspektywę wizyty Ojca św. w Moskwie.
- Iran czasowo ograniczy swój program atomowy, a w zamian otrzyma pomoc gospodarczą. To główne założenie umowy zawartej w Genewie.
- Kair poinformował, że wydała z Egiptu tureckiego ambasadora i obniża rangę stosunków z Ankarą. Turcję oskarżono o wspieranie islamistów.
- Grecja krytykuje Turcję za plany przekształcenia w meczet dawnej chrześcijańskiej świątyni Hagia Sophia w Stambule. Obecnie mieści się w niej muzeum.
- Angola delegalizuje islam. Decyzja ta jest spowodowana prześladowaniem chrześcijan w wielu

krajach Afryki. Angole, państwo położone na południowym zachodzie Afryki, zamieszkuje ok. 20 milionów ludzi. 95 procent z nich to chrześcijanie, w większości (69%) – katolicy. Wyznawcy islamu są przybyszami z Afryki Zachodniej. W ślad za zakazem praktykowania islamu idzie nakaz zamknięcia wszystkich meczetów w kraju.

- Przywrócenie kar kamienowania i chłosty za cudzołóstwo zamierzają zaproponować urzędnicy z afgańskiego ministerstwa sprawiedliwości pracujący nad nowym kodeksem karnym.

- Katolicy Nowego Jorku są oburzeni z powodu niezaproszenia katolickiego księdza na uroczystą inaugurację urzędowania nowego burmistrza Nowego Jorku. W 60-osobowym zespole Billa de Blasio, który weźmie udział w inauguracji jego urzędowania znajdują się m.in. dwaj duchowni ewangelicy, dwóch żydowskich rabinów i jeden muzułmański imam. De Blasio pochodzi z rodziny katolickiej, ale „nie podziela wiary swoich przodków”. Za to popiera np. aborcję.

- Rosja nie będzie reagować na orzeczenie Międzynarodowego Trybunału Prawa Morza nakazujące uwolnienie statku Greenpeace'u „Arctic Sunrise” i jego załogi.

- Ukraina obchodziła rocznicę Wielkiego Głodu. 80 lat temu w wyniku sztucznie wywołanego przez komunistyczne władze kryzysu żywnościowego zginęło od 7 do 10 mln mieszkańców Ukrainy.

- Niemiecka prasa zareagowała w piątek krytycznie na propozycję prezydenta Rosji Putina, by jego kraj uczestniczył w rozmowach o przyszłości Ukrainy. Komentatorzy porównują ten pomysł do paktu Ribbentrop-Mołotow z 1939 r.

- Wg niemieckich mediów rozmowy telefoniczne kanclerz Merkel podstuchiwane były nie tylko przez

amerykańskie służby wywiadowcze, ale też przez służby rosyjskie, chińskie, brytyjskie i północnokoreańskie.

- W Chorwacji może się odbyć referendum konstytucyjne z pytaniem: „Czy jesteś za tym, aby do Konstytucji wprowadzono przepis, który definiuje małżeństwo, jako związek kobiety i mężczyzny?”. Zgodnie z Konstytucją Chorwacji, decyzja zostanie podjęta zwykłą większością głosów.

- Polak Dziemianczuk, jeden z 30 aktywistów Greenpeace zatrzymanych we wrześniu na Morzu Barentsa, opuścił za kaucją areszt w Petersburgu. Polak przebywa na terenie konsulatu RP.

- Szwedzki gigant meblowy, IKEA, wycofał z rosyjskiej wersji swojego najnowszego katalogu historię pary lesbijek, która ilustrowała magazyn. Jednak można?

- Eurostat podaje, że 1 stycznia 2013 r. ludność wszystkich państw członkowskich UE wyniosła 505,7 mln w porównaniu do 504,6 mln dokładnie rok wcześniej. Z tej różnicy około 200 tys. osób to wynik przyrostu naturalnego, a 300 tys. imigracji.

- W skutek nacisków SPD w czasie tworzenia koalicji rządowej kanclerz Merkel godzi się na wprowadzenie pensji minimalnej. Ma ona wynieść 8,5 €/godzinę. Jest to więcej, niż zarabia dziś 12% pracowników w zachodnich landach i 25% w landach wschodnich. Eksperci wieszczą wzrost bezrobocia za 2 lata.

- Po zawałeniu się dachu supermarketu w stolicy Łotwy Rydze zginęły, co najmniej 52 osoby.

- Rosyjscy parlamentarzyści chcą, by w konstytucji znalazły się odniesienia do chrześcijaństwa. Postanka Mizulin postuluje, by prawostawie zostało uznane za „podstawę narodowej i kulturowej tożsamości” Rosjan. □

Wiosna Kościoła na Ukrainie

Zarówno historia, jak i dzień dzisiejszy Ukrainy, kryje bogactwo kulturowe nieznane na zachodzie Europy.

Tworzyło je współistnienie obok siebie kilku narodów i wielu grup etnicznych mówiących różnymi językami, wyznających różne religie, mających odrębne tradycje. Byli to Litwini, Polacy, Rusini, Żydzi, Ormianie i Tatarzy, prawosławni, katolicy trzech obrządków (rzymskiego, greckiego i ormiańskiego), protestanci (kalwini), muzulmanie, karaimi i inni. Ich świątynie – kościoły, cerkwie, kirchy, synagogi i kinesy – pomimo wielu zniszczeń podczas wojen i w czasach komunizmu nadal można spotkać w miastach i miasteczkach. Są częścią historii i krajobrazu tych ziem.

Ścisłe rzecz biorąc, gdy mówi się o dzisiejszej sytuacji Kościoła katolickiego na Ukrainie trzeba uściślać pojęcia, gdyż rzeczywistość katolicka jest tu ukorzeniona w dwóch tradycjach: wschodniej i zachodniej. W tym momencie chodzi nam o Kościół katolicki tradycji zachodniej, czyli rzymskokatolicki.

Samo skojarzenie ze słowem „wiosna” wywołuje wiele emocji, odwołuje się bowiem do pojęć takich jak budzenie się życia, odnowa i rozkwit. Dotyczą one również i Kościoła. Sam Chrystus odpowiada Apostołom, na pytanie o koniec czasów, w tajemniczy sposób, nie dając konkretnej odpowiedzi - kiedy to się stanie, lecz mówi im by uczyli się dostrzegać znaki, że to będzie podobnie, jak wiosną (por. Mt 24, 32-33). Nie mówimy tu jednak o czasach ostatecznych, rozstrzygnięcie tego pytania pozostawmy teologom i biblistom. Dla nas ważne jest, by dostrzec oznaki wiosny w Kościele na Ukrainie.

Prehistoria „wiosny”.

Dzieje Kościoła katolickiego na Ukrainie były dramatyczne. Ich przykładem mogą być np. losy diecezji kamieniecko-podolskiej i katedry w Kamieńcu Podolskim zbudowanej w XV w. Po zdobyciu tej kresowej twierdzy w XVII w. przez Turków, zmienili oni katedrę w meczet i dobudowali dwa minarety. Gdy zwracali Polsce twierdzę w 1699 r., prosili, by Polacy pozostawili jeden z minaretów i tak się stało. Po powstaniu styczniowym car Aleksander III zniósł diecezję tacińską w Kamieńcu Podolskim (ustanowioną przez papieża Grzegorza XI w 1375 r.) i zabronił wymieniać jej nazwy w dokumentach kościelnych. W 1918 r. papież Benedykt XV przywrócił ją, lecz wkrótce, gdy Ukrainę opanowali bolszewicy, jej działalność została znowu zawieszona. W 1935 r. władze sowieckie zamknęły katedrę i zmieniły ją w muzeum ateizmu, aresztowawszy wcześniej i skazawszy na tagry jej proboszcza.

Jednak dotkliwych ciosów doznał Kościół katolicki na całym terytorium współczesnej Ukrainy. Wszystkie klasztory w liczbie kilkuset zostały skasowane razem z istniejącymi przy nich szkołkami, domami opieki i przytułkami. Przyklasztorne kościoły bądź zamknięto, bądź

przekazano Cerkwi prawosławnej. Bardzo rozwinięty na Ukrainie Kościół grekokatolicki został całkowicie zlikwidowany. Jego świątynie przejęła Cerkiew, a wiernych siłą przepisano na prawosławie. Bardzo ostabiony Kościół obrządku tacińskiego mógł istnieć nadal, lecz jego dotychczasowa działalność duszpasterska została ograniczona do murów świątyni i poddana ścisłej kontroli urzędników. Ich zadaniem było minimalizowanie wpływu religijnego i społecznego Kościoła katolickiego.

Po przejściu tu władzy przez bolszewików, po 1920 r. rozpoczęła się martyrologia Kościoła katolickiego na Ukrainie, podobnie jak w całym ZSRS. Do połowy lat 30. wszyscy księża zostali aresztowani pod zarzutem działalności antysowieckiej i skazani na tagry lub zesłanie, które zwykle kończyło się śmiercią głodową. W końcu lat 30. wielu zostało rozstrzelanych. Kościoły zostały zamknięte jako ośrodki kontrrewolucji.

Losy Kościoła katolickiego na ziemiach wcielonych po II wojnie światowej do Ukraińskiej Socjalistycznej Republiki Sowieckiej, obejmujących tereny archidiecezji lwowskiej, łuckiej i częściowo przemyskiej, były jeszcze bardziej dramatyczne. Presja złowrożej sowieckiej władzy prowadziła do wyludniania się licznych katolickich parafii. Ułatwiło komunistom zamykanie kościołów. Było to w znacznym stopniu dzieło Chruszczowa. Wprawdzie uwolnił on z tagrów wielu więźniów politycznych, w tym i księży, był jednak fanatycznym ateistą, odpowiedzialnym za zamknięcie tysiące cerkwi i setek kościołów, które ocalały jeszcze po stalinowskich czasach.

Oznaki „wiosny” Kościoła rzymskokatolickiego na Ukrainie.

Dzięki ofiarnej pracy nielicznej grupy duchowieństwa i bardzo żywej religijności wiernych, Kościół katolicki na Ukrainie dotrwał lepszych czasów. Rozpoczęta w połowie lat 80. pierestrojka zakończyła się w 1991 r. rozwiązaniem ZSRR i odzyskaniem swobód religijnych. 16 stycznia 1991 r. papież Jan Paweł II wznowił działalność Kościoła katolickiego na Ukrainie dla dwu obrządków i mianował biskupów, najpierw dla trzech historycznych diecezji, a później innych. We Lwowie ordynariuszem i metropolitą został urodzony tu ks. Marian Jaworski, obecnie kardynał-emeryt; w Żytomierzu – pochodzący z Łotwy ks. Jan Purwiński, poprzednio przez wiele lat proboszcz dawnej katedry w mieście; a w Kamieńcu Podolskim ks. Jan Olszański z dawnej archidiecezji lwowskiej, który na Ukrainie za Zbruczem pracował w najcięższych czasach od 1944 r.

Ukraina ustanowiła stosunki dyplomatyczne z Watykanem i w 1992 r. Jan Paweł II mianował tu pierwszego nuncjusza apostolskiego, w osobie abp. Antonio Franco. W

1996 r. papież wznowił działalność, straszliwie zniszczonej, diecezji łuckiej i wyznaczył jej administratorem apostolskim metropolitę lwowskiego, abp. Jaworskiego. W 1998 r. bp pomocniczy Lwowa Markijan Trofimiak został mianowany tu ordynariuszem. Diecezja łucka ma obecnie ponad 30, niestety bardzo nielicznych zwykle parafii. W 2002 r. zostały powołane do życia dwie nowe diecezje: odesko-symferopolska i charkowskozaporońska. Tymczasem powstała najpierw Administratura Apostolska Zakarpacia, a w 2002 roku diecezja mukaczowska. Tak więc obecnie jest na Ukrainie siedem diecezji z ponad 600 parafiami. Według oficjalnych danych Kościół katolicki obrządku tacińskiego liczy obecnie na Ukrainie ok. 700 000 wiernych. Największe skupiska istnieją na Podolu, za przedwojenną granicą Polski czyli za Zbruczem, w diecezji żytomiersko-kijowskiej i kamieniecko-podolskiej. W archidiecezji lwowskiej, po powojennych przesiedleniach ludności polskiej, parafie, które powróciły do życia, są bardzo mało liczne.

Nakładem normalizacji życia religijnego na Ukrainie jest istnienie seminarium duchownych i zgromadzeń zakonnych. Seminarium powstały: w Gródku Podolskim dla diecezji kamieniecko-podolskiej, w Worcelu k. Kijowa dla diecezji żytomiersko-kijowskiej i we Lwowie dla archidiecezji lwowskiej. Na Ukrainie swoje placówki mają zgromadzenia zakonne. Są to jednak zwykle niewielkie, kilkuosobowe wspólnoty. □

opr. ks. Witalij Bukowski

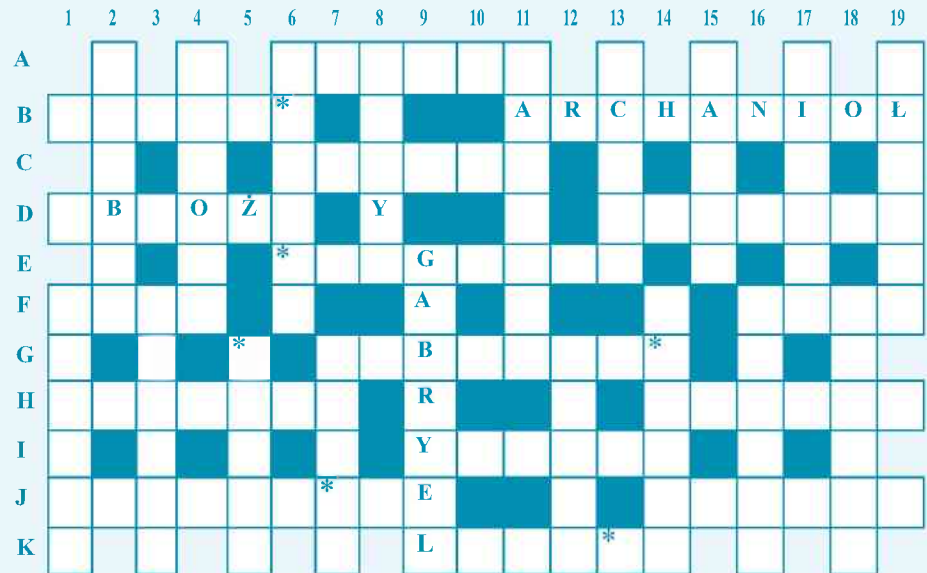
W drugą niedzielę Adwentu w Polsce i wśród Polonii obchodzony jest **Dzień Modlitwy i pomocy materialnej Kościołowi na Wschodzie**. Jego celem jest wsparcie Kościoła kat. w krajach Europy Wschodniej, Rosji i Azji. Zespół Pomocy Kościelnej dla Katolików na Wschodzie, Skwer Kard. S. Wyszyńskiego 6, 01-015 Warszawa; Konto bankowe: Bank Zachodni WBK I O/Warszawa PL 8910901014000000003014449 (PLN) SWIFT CODE WBKPPLPPXXX PL1010901014000000003158267 (EUR) z dopiskiem: „Kościółowi katolickiemu na Wschodzie”.

KRZYŻÓWKA AKTUALNA

PROONUJE: MDz

Poziomo: A-6. Dawniej: kajet. B-1. Nasza Ojczyzna. C-6. Człowiek dopatrujący się we wszystkim sensacji. D-1. Opaska zakładana psu na szyję, umożliwiająca prowadzenie go na smyczy lub trzymanie na łańcuchu. D-13. Stolica województwa podkarpackiego. E-6. Sklep z kosmetykami i artykułami sanitarnymi. F-1. Nabożeństwo będące pamiątką Ostatniej Wieczerzy. F-16. Donald ... – premier RP. G-7. Chodzenie po prośbie. H-1. Wierna kopia czegoś. H-14. Znanca żywych organizmów. I-9. Mafia japońska. J-1. Podburzanie kogoś, drażnienie. J-14. Lampa elektronowa mająca trzy elektrody. K-9. Umieszczenie pieniędzy w akcjach jakiegoś przedsiębiorstwa, depozytach bankowych, nieruchomościach.

Pionowo: 1-F. „Nie bój się ..., najszcześniejszą Panno miła”. 2-A. Donieckie Zagłębie Węglowe. 3-F. Kubański półwysp z Zatoką Świń i plażą Girón. 4-A. Apetyt na coś, chęć. 5-G. W przenośni: to, co łączy lub jednoczy. 6-A. Norma postępowania. 7-G. Dawny przyrząd do mielenia ziarna. 8-A. ... Electric – znany

japoński koncert. 11-A. Roślina pastewna, gatunek gryki. 12-G. Dyscyplina badawcza odnosząca się do pewnej dziedziny rzeczywistości. 13-A. Glinka o żółtym lub brunatnym zabarwieniu służąca do wyrobu farb. 14-F. Poważna i długa dyskusja na ważny temat. 15-A. Widowisko teatralne, w którym głównym środkiem wyrazu jest

taniec. 16-F. Obszar na kuli ziemskiej o klimacie gorącym i wilgotnym. 17-A. Bóg w największym wyznaniu hinduistycznym. 18-F. Stanisław ... (1950 – 2013), kolarz szosowy, zwycięzca Wyścigu Pokoju i Tour de Pologne, medalista olimpijski i mistrzostw świata. 19-A. Ptak wędrowny o pięknym głosie. □

Litery z pól oznaczonych gwiazdką czytane kolejno rzędami utworzą rozwiązanie.

Rozwiązanie krzyżówki z numeru 32/2013 GK: Żorzeta.

Poziomo: ogród, miesiąc, zalew, osadnik, pojazd, karate, rozeta, zapasy, strażak, wieża, wyprawa, Akaba. **Pionowo:** krzywda, wiosna, pietà, draga, pion, ssawa, iperyt, oczko, ropa, jazda, rolka, tratwa, dowódca. □

GŁOS WOKÓŁ SPORTU

Bogdan Usowicz

☹ Po porażce kadry 0:2 ze Słowacją, w kolejnym sprawdzianie Polska – Irlandia, padł wynik 0:0. „Otwarcie” Nawatki, jako trenera reprezentacji Polski wypadło słabo.

☺ 17 kolejka ekstraklasy: Zagłębie Lubin – Piast Gliwice 0:2, Wisła Kraków – Korona Kielce 1:0, Zawisza Bydgoszcz – Widzew Łódź 2:0, Jagiellonia Białystok – Śląsk Wrocław 3:1, Legia Warszawa – Pogoń Szczecin 3:1, Lechia Gdańsk – Ruch Chorzów 0:0, Górnik Zabrze – Podbeskidzie Bielsko-Biała 2:0, Cracovia – Lech Poznań 1:0. W tabeli Legia ma 3 pkt przewagi nad Górnikiem i 6 nad Wisłą.

☺ Polacy za granicą. Arsenal Londyn ze Szczęsnym w składzie pokonał Southampton z Borucem 2:0 w 12. kolejce ekstraklasy Anglii i umocnił się na prowadzeniu. Borussia z trzema Polakami w składzie przegrała mecz na szczycie z Bayernem 0:3. Po kontuzji zadebiutował w Borussi Piszczek. Szukała uratował remis 1:1 Steaule Bukareszt w meczu z Pandurii Targu Jiu. Wilk zdobył bramkę dla FC Vaslui w wygranym 2:1 spotkaniu z Otelul Galati. Krychowiak w prestiżowym meczu z Paris Saint Germain nie strzelił rzutu karnego, a jego Reims przegrało 0:3.

☺ Polska pokonała w Krakowie Grecję 3:1 w meczu eliminacji piłkarskich młodzieżowych (do lat 21) mistrzostw Europy, których finały odbędą się w 2015 r. Milik strzelił trzy bramki. Zwycięstwo nad Grecją pozwoliło Polakom utrzymać pozycję lidera grupy 7 i 5 punktów przewagi nad Turcją.

☺ PZPN wprowadza nowe przepisy. Od sezonu 2015/16 w meczach Ekstraklasy na boisku będzie mogło przebywać najwyżej trzech obcokrajowców spoza Unii Europejskiej w każdej z drużyn.

☺ 19-letni Biegun został sensacyjnym zwycięzcą konkursu skoków narciarskich Pucharu Świata w Klingenthal. W inauguracyjnych zawodach udało się rozegrać tylko jedną serię skoków ze względu na silny wiatr. Na zamieszaniu skorzystał Biegun, któremu skok na odległość 142,5 m dał zwycięstwo i pozycję lidera Pucharu. W pierwszej dziesięć było aż 4 Polaków. W konkursie drużynowym wygrała Słowenia, a Polska była czwarta. I tu konkurs ograniczono do jednej formy Polaków było dość nieszczęśliwe.

☺ Nowakowska-Ziemniak pewnie wygrała sprinterskie (7,5 km) zawody Pucharu IBU w Idre. To pierwsze zwycięstwo polskiej

biathlonistki w historii tych zawodów. ☺ Rajdowy mistrz świata w klasie WRC-2 Robert Kubica znalazł się na liście dziesięciu finalistów plebiscytu na osobowość roku w motospocie organizowanego przez Międzynarodową Federację Samochodową (FIA).

☺ W szóstej kolejce Ligi Mistrzów piłkarskiej rękownych Vive Tagi Kielce uległy KIF Kolding 25:26. To druga porażka Vive, które spadło na 3 miejsce w grupie.

☺ Piłkarze ręczni Orlenu Wisły Płock pokonali FC Porto Vitalis 28:22 w meczu 6. kolejki Ligi Mistrzów. Drugie zwycięstwo nad Portugalczykami zapewniło wicemistrzom Polski bardzo dobrą sytuację wyjściową do awansu.

☺ Stelmet Zielona Góra wygrał w Monachium z Bayernem 78:71 w meczu 6. kolejki Euroligi koszykarzy rozpoczynającej rundę rewanżową. Było to pierwsze wyjazdowe zwycięstwo mistrza Polski i drugie w grupie C. Stelmet poniósł do tej pory także 4 porażki.

☺ W meczu trzeciej kolejki grupy C Euroligi zespół koszykarek CCC Polkowice pokonał WBC Novi Zagrzeb 62:53. Z kolei w grupie B koszykarki Wisły Can-Pack Kraków uległy Fenerbahce Stambuł 69:73. □

Inteligentny przypadek

Tomasz Rożek (Gość Niedzielny)

Przypadek wcale nie wyklucza istnienia Boga. Przeciwnie, może być Jego narzędziem. Coś, co wydaje się być przypadkiem, w istocie jest elementem planu. Doskonałym przykładem na to jest teoria ewolucji.

Teoria ewolucji – w największym skrócie mówi, że na skutek losowych zmian genetycznych powstają organizmy o nowych cechach, które pozwalają lepiej przystosować się do środowiska. Po pewnym czasie może to doprowadzić do powstania nowych gatunków. Ojcem teorii ewolucji jest Karol Darwin (autor książki „O powstawaniu gatunków”), ale jego obserwacje sprzed 150 lat były tylko podstawą do dalszych prac. Te wciąż trwają i pewnie nigdy nie ustaną. Dzisiaj dowodów na ewolucyjne powstawanie gatunków dostarczają nie tylko paleontologia, ale także biochemia, biologia molekularna, genetyka, anatomia, embriologia czy biogeografia. Każda z tych wymienionych dziedzin bada dane zjawisko pod innym kątem, każda dostarcza innych dowodów, ale wszystkie one układają się w jeden spójny obraz. To, że w tym obrazie są dziury, to oczywiste. Teoria ewolucji nie jest „ukończona”. Nie wszystko jest jasne, nie wszystko oczywiste. Ale to nie zmienia faktu, że ewolucja ma się dobrze, bo jest spójna i „narysowana” przez wiele niezależnych od siebie badań i obserwacji.

Dziurawe teorie

Teoria ewolucji nie jest ewenementem. Przeszłość wszechświata także bada się różnymi sposobami. Liczy się prędkość rozchodzenia się galaktyk, analizuje promieniowanie mikrofalowe tła (tzw. promieniowanie reliktywne), dokładnie przelicza się stosunek izotopów pierwiastków, które powstały krótko po Wielkim Wybuchu. Te wszystkie pomiary są od siebie niezależne. I wszystkie wskazują na to, że kiedyś (około 13,7 mld lat temu) wszechświat był skupiony w jednym punkcie. I mimo że obraz jest spójny, są w nim dziury, nawet dość potężne. Nie wiemy, co stało się z antymaterią, nie wiemy, czym są ciemna materia i ciemna energia. A te dwie ostatnie stanowią większość masy wszechświata. Wspomniane braki nie są jednak wystarczającym argumentem, by kwestionować teorię Wielkiego Wybuchu. Prze-

ciwnie, uważa się, że jest ona dobrze udokumentowana.

Tegoroczna Nagroda Nobla z fizyki została przyznana dwóm fizykom teoretykom, którzy 60 lat temu przewidzieli istnienie tzw. bozonu Higgsa. Częstki, która ma kluczowe znaczenie przy nadawaniu innym cząstkom masy. Dopiero rok temu bozon eksperymentalnie znaleziono. Przez te wszystkie lata nie kwestionowano jednak tzw. modelu standardowego budowy materii tylko dlatego, że są w nim pewne braki. Dlaczego? Bo niezależne pomiary i niezależne badania zarówno z dziedziny fizyki cząstek elementarnych, jak i astrofizyki wielokrotnie dowodziły słuszności modelu. Po co te wszystkie przykłady? W każdej z tych (i w wielu innych tutaj niewymienionych) teorii pojawiały się niespodzianki. Często zdarzało się, że naukowcy odkrywali coś, co było dla nich zaskoczeniem. Czasami wydawało się, że pewne procesy zachodzą przypadkowo albo losowo. Wcześniej czy później zawsze okazywało się jednak, że te przypadki to raczej element większego obrazu, większego planu. Teoria ewolucji nie jest tutaj wyjątkiem.

Testament Arystotelesa

Hasło, że pochodzimy od małpy, jest tyleż błędne merytorycznie, co rozbudzające (niepotrzebne) emocje. Nie, nie pochodzimy od małpy. Ludzie i małpy miały wspólnego przodka. Tak samo jak ludzie i ryby czy ludzie i ptaki. Ogólnie na tej planecie wszystko jest ze sobą biologicznie spokrewnione. To spokrewnienie wynika z faktu, że jedno gatunki wyodrębniają się z innych. Jedne powstają, inne trwają w niezmięnionej od długiego czasu formie, a jeszcze inne giną bezpowrotnie. Od czego zależy to, które trwają, a które giną? Od wielu czynników środowiskowych, ale także od przypadku. Człowiek istnieje przez przypadek? Brzmi strasznie. Dla ateistów ta „przypadkowość” czy „losowość” ewolucji jest dowodem na nieistnienie Boga. Skoro coś jest przypadkowe, to znaczy, że nie stoi za tym żaden plan, żaden Stwórca. Czy tak jest istotnie? W napisanym w 1264 roku dziele „Summa contra gentiles” św. Tomasz z Akwinu pisze, że Boża opatrność rządzi zdarzeniami ex casu del fortuna – czyli dziejącymi się z przypadku lub losowo. Innymi słowy dzieło stworzenia realizuje się nie tylko przez to, co jest (dla nas) logiczne, (dla nas) wytłumaczalne i (dla nas) uporządkowane. Boża opatrność stoi także za tym, co wydaje nam się przypadkowe. W fizyce przypadek czy chaos jest częścią większej całości. Nie jest elementem, który psuje plan, ale kluczową częścią tego planu.

Skąd w takim razie głęboko zakorzenione przekonanie, że przypadek jest irracjonalny,

że burzy porządek? To spadek po greckich filozofach, głównie po Arystotelesie, który uważał, że przypadek przeczy logice, intuicji i przez to jest niemożliwy do zbadania. Gdyby tak było w rzeczywistości, dziedziny nauki, w których pojawiają się przypadki, powinny być niemożliwe do zgłębiania. A czy są? Nie. Fizyka kwantowa, gdzie przypadek ma kluczowe znaczenie, jest jednym z najszybciej rozwijających się działów fizyki. Szybki rozwój astrofizyki jest możliwy nie tylko dzięki coraz lepszym urządzeniom badawczym (np. teleskopom), ale także dzięki coraz lepszemu rozumieniu struktury materii. I znowu opieramy się na „przypadkowej” nauce, jaką jest fizyka.

Nie inaczej jest w naukach biologicznych. Zmiany genetyczne, mutacje, zachodzą losowo. Ale to nie znaczy, że nie stoi za nimi jakiś większy plan. Że nie zawsze go widzimy, nie zawsze rozumiemy – to zupełnie inna sprawa. – W siatce praw przyrody są pewne luzy na przypadki. Bez tych przypadków prawa przyrody nie mogłyby działać. Dlatego jeśli ktoś przeciwstawia przypadek Panu Bogu, to jest to nieporozumienie. To jest niezrozumienie roli przypadku, bo przypadki są elementem planu. Bez tego planu by nie funkcjonował – mówił kilka miesięcy temu „Gościowi Niedzielnemu” ksiądz profesor Michał Heller. Tylko co to wszystko ma wspólnego z ewolucją?

Inteligentny Projektant

Czy wszechświat został stworzony przez Boga, czy powstał na mocy przypadku (przez przypadek)? Takie postawienie sprawy jest z gruntu fałszywe. Dla ateistów przypadek jest dowodem na nieistnienie Boga. Twierdzą, że skoro jest przypadek, nie może być Boga. Od odwrotnej strony na ten sam problem patrzą kreacjoniści, czyli zwolennicy literalnego rozumienia opisów zawartych w Biblii. Ci nie mają wątpliwości, że świat powstał z Boskiej woli, ale to – ich zdaniem – dyskwalifikuje teorię ewolucji, bo w nią wpisana jest przypadkowość. Albo więc Boska wola, albo przypadkowość. I znowu fałszywa alternatywa. Dla kreacjonistów ewolucja to bzdura, bo tak złożona „konstrukcja” jak człowiek nie mogła powstać przez nałożenie na siebie przypadkowych zdarzeń. A co jeżeli te przypadkowe zdarzenia są częścią większego planu? Wtedy dowolnie złożone systemy, z człowiekiem włącznie, mogą powstać dzięki „zaplanowanym” wcześniej przypadkom. Albo dzięki prawom natury, których przypadki są kluczowym elementem. Jak na tym tle wyglądają zwolennicy Inteligentnego Projektu (IP)? To filozoficzna koncepcja, która postuluje, że wszechświat (ożywiony i nieożywiony) powstał nie dzięki „ślepyim” prawom przy-

W. Sturdzak - „Genèse”

BOŻE NARODZENIE I SYLWESTER W DOMACH PMK

LA FERTÉ SOUS JOUARRE

• **24 grudnia:** – Uroczysta wieczerza wigilijna – g. 19.00; – Pasterka – g. 23.00.

• **25 grudnia:** – śniadanie świąteczne – godz. 9.00; – Msza św. w Uroczystość Bożego Narodzenia – godz. 11.00; – Obiad świąteczny – godz. 12.30.

Cena – 110 €; dojazd własnym pojazdem.

• **31 grudnia:** – Msza św. na zakończenie roku – godz. 19.00; – Uroczysta kolacja – godz. 20.30; – Bal Sylwestrowy.

I formuła: tylko bal sylwestrowy – cena: 70 € od osoby (bez noclegu; z noclegiem – 90 €);

II formuła: bal sylwestrowy + pobyt do uroczystego obiadu noworocznego włącznie – cena: 120 € od osoby.

Maison de la Mission Catholique Polonaise Fondée par Anna et Stanislas Kozłowski

31, rue d'Hugny, 77260 La Ferté sous Jouarre, tel./fax: 01 60 22 03 76

e-mail: pmk.laferte@free.fr,

www.pmkjouarre.blogspot.fr

LOURDES

• **24/25 grudnia:** – Polskie Boże Narodzenie: Uroczysta Wigilia, Pasterka – posiłki świąteczne i rodzinna atmosfera.

Pobyt: Pełne wyżywienie – 52 €. Cena bez obiadu – 42 €.

• **31 grudnia:** – **1 stycznia 2014:**

Możliwość spędzenia Sylwestra i Nowego Roku w Sanktuarium Matki Bożej. Podróż we własnym zakresie.

Maison de la Mission Catholique Polonaise BELLEVUE

Route de Barrès, 65100 Lourdes; tel. 05 62 94 91 82;

e-mail: pmk-lourdes@club-internet.fr; www.pmk Lourdes.blogspot.fr

KORSYKA

• **24/25 grudnia:** – Uroczysta polska Wigilia – Pasterka – Msza Bożonarodzeniowa.

Pobyt: pełne wyżywienie – w dzień zwykły – 30 €; w dzień świąteczny (Wigilia, I i II dzień Świąt) – 60 €. Do tej sumy należy dodać cenę pokoju.

• **31 grudnia:** – Msza św. na zakończenie roku; Uroczysta kolacja i powitanie Nowego Roku. Bal przy dźwiękach polskiej i korsykańskiej muzyki.

Pobyt: pełne wyżywienie: w dzień zwykły – 30 €; w dzień świąteczny – 60 €; wieczór sylwestrowy – 60 €. Do tej sumy należy dodać koszt pokoju. Ceny pokoi na stronie internetowej: www.maison-saint-hyacinthe.com. Podróż we własnym zakresie.

Maison Saint Hyacinthe

20200 Santa Maria Di Lota, Lieu Dit Miomo BASTIA; tel.: 04 95 33 28 29

e-mail: mshcorse@yahoo.com; www.maison-saint-hyacinthe.com

LA FERTÉ IMBAULT

• **24 grudnia:** – Tradycyjna polska Wigilia + kolędowanie – godz. 20.00; Pasterka – godz. 24.00. koszt – 20 €.

• **25-26 grudnia:** – śniadanie do godz. 10. 30;

Obiad świąteczny – koszt – 20 €. **Po południu:** – 15.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego i Msza św.;

podwieczorek i kolędowanie; 17.30 Nieszpory; Kolacja – koszt – 20 €.

Nocleg ze śniadaniem – 28 €; wyżywienie dzieci do 12 lat – 50%.

• **31 grudnia:** Wieczór radości godz. 20.00: tańce, gry i zabawy; bal kostiumowy; Kolacja – koszt 35 €.

Adoracja Najświętszego Sakramentu (Uwielbienie) – godz. 24.00 – do rana. Całość kosztów z noclegiem – 55 €. • **1 stycznia 2013:** śniadanie do godz. 10. 30; Obiad noworoczny – 15.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego i Msza św.; koszt – 25 €.

ZGŁOSZENIA WRAZ Z WPŁATĄ ZALICZKI.

Dom Miłosierdzia Bożego - La Ferté Imbault | Rothère 41300 La

Ferté Imbault tel. 02 36 14 83 38; 07 53 49 57 74. e-mail: misericorde-divine.pmk@interia.eu; www.jesumisericordieux.blogspot.fr

rody, tylko dzięki Inteligentnemu Projektantowi. Dla osób wierzących oczywiste jest to, że świat jest stworzony przez Boga. Ale... jeżeli Bóg stworzył świat i prawa, które tym światem rządzą, nie mogą one być ślepe, przypadkowe, tylko są celowe i... doskonałe. A jeżeli tak, mówienie, że świat jest dziełem Boga, a nie praw natury, jest nieporozumieniem. To tak, jak gdyby przeciwstawić prawa przyrody aktowi stworzenia. Stąd już niedaleko do kreacjonizmu. Zresztą historycznie Inteligentny Projekt powstał jako bardziej świecka wersja kreacjonizmu, którego celem było zwalczanie teorii ewolucji.

Inteligentny Projekt – jako koncepcja filozoficzna – ma wiele różnych odcieni. Te bliższe twardeму kreacjonizmowi mówią wprost, że dowodem na Boską interwencję w akt stworzenia są braki w teoriach naukowych. W wywiadzie, jaki kilka tygodni temu ukazał się w „Gościu Niedzielnym”, ojciec Michał Chabetek, teolog, mówił, że braki w wiedzy paleontologicznej są dla teologa jasnym sygnałem na Boską interwencję w dzieło stworzenia. Czyżby dowodem na to, że Bóg stworzył świat, był fakt, że pewnie

teorie, które starają się ten świat opisać, nie są doskonałe? Marny to dowód. Wraz z rozwojem nauki dziur w teoriach (ewolucji, Wielkiego Wybuchu, modelu standardowego) będzie coraz mniej. Czy to znaczy, że im więcej wiemy o świecie, tym mniej mamy dowodów na jego Boskie pochodzenie?

The Mind of God

W połowie XVII wieku pomiędzy dwoma wielkimi naukowcami Izaakiem Newtonem i Gottfriedem Leibnizem wybuchł spór. Newton – odkrywca siły powszechnego ciążenia – uważał, że idealny porządek i przewidywalność ruchów ciał niebieskich są wynikiem ciągłych interwencji Boga. Newton Boga porównywał do zegarmistrza, który od czasu do czasu musi ustawić i nakręcić mechanizm zegarowy, żeby ten prawidłowo działał. Leibniz powiadał, że dzieła Boga nie muszą być korygowane i poprawiane, bo z założenia są doskonałe, a brak wiedzy nie jest dowodem na Boską interwencję. Dzisiaj można dodać, że nie jest dowodem nie tylko w astronomii, ale także w biologii, chemii czy fizyce.

Albert Einstein, jeden z największych umyśłów wszech czasów, wprowadził pojęcie „Boży zamysł” (the Mind of God). Jest on doskonały, choć być może na zawsze pozostanie nieodgadniony. Zwolennicy bliskiej kreacjonizmowi wersji Inteligentnego Projektu stawiają tymczasem Boga w roli inżyniera, który stworzył coś, co wymaga poprawek. Tymczasem Bóg jako Inteligentny Projektant stworzył plan. Plan doskonały (o tym mówi m.in. Biblia), który nie ma ani dziur, ani luk, ani sprzeczności. To, że te luki, dziury i sprzeczności w naszych teoriach naukowych się pojawiają, nie jest dowodem na istnienie Boga, a jedynie na naszą niewiedzę, a czasami ignorancję. Umieszczanie w miejscu niewiedzy Boga jest nie tylko ryzykowne, ale także niebezpieczne. Gdy kolejne luki w naukowej wiedzy zostają zapelniane (co jest normalne w rozwijającej się nauce), nagle okazuje się, że Bóg staje się bezdomny. Celem nauki jest ciągłe odgadywanie Bożego zamysłu, odkrywanie Bożego planu, a nie szukanie dziur, które mają świadczyć o Jego obecności. □

Zmiana rządu i co dalej?

Ostatnie tygodnie wstrząsnęły rządzącą Platformą.

Afera z wyborami szefa na Dolnym Śląsku i taśmy ocierające się o korupcję. Afera korupcyjna w MSWiA na gigantyczną skalę z wiceministrem w roli głównej, podobnie w MSZ. Afery związane z przetargami informatycznymi wykryto m.in. w Centrum Projektów Informatycznych byłego MSWiA, MSZ, Komendy Głównej Policji i w GUS. Zegarki ministra transportu Nowaka i jego kolejne łgarstwa w tej sprawie. Do tego dochodzą spory wewnętrzne, czy po prostu złe rządzenie, jak częściowa nacjonalizacja funduszy emerytalnych i nieudana reforma obniżająca wiek szkolny, które budzą olbrzymie kontrowersje. PO ma też kłopoty z koalicjantem – PSL. Rządy PO najwyraźniej się walą, a zapowiadana przez premiera od kilku miesięcy rekonstrukcja rządu miała być próbą nowego rozdania i wyjściem z impasu. Tymczasem, nie przyniosła ona wielkich niespodzianek. Zaskoczeniem jest jedynie szef resortu finansów.

Na marginesie warto odnotować „wpadkę” Tuska w czasie zapowiedzi rządowych rozsad. Premier przyrównał zmiany w rządzie do historii z futbolu: „czuję się jak trener reprezentacji – tak jak kiedyś Kazimierz Górski nie wziął na mundial Jana Domarskiego (strzelec bramki na Wembley, która dała Polakom awans). Jestem przekonany, że moi nowi współpracownicy taką energię prezentują”. Tymczasem Domarski na mundial pojechał, a nawet na nim zagrał...

Wróćmy jednak do „naszych baranów” i zaczniemy od personalistów.

Na stanowisku ministra środowiska pojawił się Maciej Grabowski. Od listopada 2008 r. był wiceministrem finansów odpowiedzialnym za system podatkowy w Polsce. Jego poprzednik Marcin Korolec został w rządzie, jako pełnomocnik ds. klimatycznych. Tusk nie miał tu wyjścia bo ministra zmieniano podczas szczytu klimatycznego, który właśnie trwał w Warszawie i któremu Korolec przewodniczył. Zmianę w takim czasie krytykowali ostro uczestnicy szczytu i mogła to być jedna z przyczyn jego całkowitego niepowodzenia.

Ministrem sportu został łódzki „baron” PO Andrzej Biernat. Jest to jedyny nowy minister, który ma za sobą zaplecze polityczne w PO. Nominacja Andrzeja Biernata jest podobno spłatą długu zaciągniętego przez Tuska w środowisku tzw. „spółdzielni”, która szczególnie zastąpiła się w zwalczaniu Grzegorza Schetyny. Nowy minister zaczął od wykazania się wiedzą na poziomie poprzedniczkę – Anny Muchy, myląc MKOL (komitet olimpijski) ze światowym związkiem futbolu. Biernat to były nauczyciel pływania i działacz III-ligowego klubu sportowego. W 2007 zastąpił alkoholowym ekscysem, kiedy to razem z partyjnym kolegą Romanem Koseckim, w środku nocy dobijał się do sejmowego pokoju urodziwej postanki Sandry Lewandowskiej z Samoobrony.

Była postanka PiS, która po złożeniu „samokrytyki” i wylaniu kubka pomysł na dawnych kolegów dostąpiła zaszczytu przyjęcia w poczet PO – Joanna Kluzik-Rostkowska została z kolei ministrem edukacji narodowej. Kluzik-Rostkowska rozpoczęła od deklaracji, że „nie wolno mieszać wiary z wiedzą”. Tym samym minister edukacji jeszcze dobrze nie zaczęła urzędowania, a już przedstawiła kierunek, w jakim będzie zmierzać. Najkrócej można powiedzieć o nim, że jest lewicowy – nie dla religii na maturze, tak dla edukacji seksualnej. Przywrócenia narodowych lektur po tym polityku też bym się nie spodziewał.

Lena Kolarska-Bobińska została szefem resortu szkolnictwa wyższego i nauki. Od 2009 r. była europostanką i zasiadała m.in. w Komisji Przemysłu, Badań Naukowych i Energii. Tutaj jest nadzieja, że Kolarska-Bobińska będzie lepszym ministrem nauki niż Barbara Kudrycka.

Największy awans odnotowała Elżbieta Bieńkowska, która zostaje szefową połączonego resortu transportu i rozwoju regionalnego. Dodatkowo zyskuje też rangę wicepremiera. Resort, którym pokieruje, powstanie z połączenia Ministerstwa Rozwoju Regionalnego oraz Ministerstwa Transportu, Budownictwa i Gospodarki

Morskiej. Pierwszym od listopada 2007 r. kierowała Bieńkowska, drugim zdymisjonowany „zegarmistrz” Sławomir Nowak, którego pracę zakończyła afra związana z luksusowymi czasomierzami.

Rafał Trzaskowski został nowym szefem MAC. Syn znanego pianisty i kompozytora Andrzeja Trzaskowskiego i brat dyrektora Piwnicy pod Baranami jest absolwentem filologii angielskiej, ukończył także Kolegium Europejskie w Natolinie i Instytut Stosunków Międzynarodowych UW. Trzaskowski zna angielski, francuski, hiszpański i rosyjski, był stypendystą Fundacji Sorosa w Oksfordzie, uczył się też w Paryżu, USA i Australii. Trzaskowski jest ekspertem od spraw unijnych, ale będzie kierował reformowaniem administracji. Wcześniej nie poradził sobie z tym dość sprawny Michał Boni.

Nowy minister finansów to największa niespodzianka rekonstrukcji rządu. Mateusz Szczurek to ekonomista młody i specjalista od bankowości. Zastąpi Jacka Rostowskiego i jest to zaskakująca decyzja, która zdziwiła nawet zachodnich ekonomistów. Szczurek ma 38 lat i zawodowo od zawsze był związany z ING Bankiem Śląskim, gdzie ostatnio pełnił funkcję głównego ekonomisty na Europę Środkowo-Wschodnią. Podobno nie jest zwolennikiem wchodzenia do strefy euro.

Tyle personalia. Tusk zadbał znowu o parytet płci, poza Biernatem oparł się na politykach „ekspertkach”, bez własnego zaplecza w partii. Największy awans odnotowała Bieńkowska, więc mówi się, że to jej sympatyczna „twarz” ma być zastaną dla tracącego popularność Tuska.

Rekonstrukcja rządu nie wywołała euforii nawet w szeregach PO. Sprawę bagatelizuje koalicyjny PSL. Prezes największej partii opozycyjnej – PiS Jarosław Kaczyński stwierdził: „mówi się w tej chwili tylko o rekonstrukcji, która nie ma większego znaczenia. Zupełnie znika temat ogromnie istotny i to w różnych aspektach. Chodzi o wielką korupcję. Rzecznik CBA stwierdził, że to największa afra korupcyjna po 1989 roku. Rzecznik dotyczy, według informacji prasowych, wszystkich ministerstw”. Działacz SLD i szef tej partii na Mazowszu Czarzasty komentował: „wśród ministrów, którzy w ramach rekonstrukcji powinni pożegnać się z rządem, zabrakło mi nazwiska Donalda Tuska”. Jarosław Gowin mówił: „jeśli jestem czymś zaskoczony, to niewielką skalą zmian. Po ostatnich wypowiedziach premiera i kłopotach związanych choćby ze sprawą Sławomira Nowaka, spodziewałem się głębszej rekonstrukcji”.

Okazuje się więc, że z dużej chmury spadł mały deszcz. Złych ministrów jest znacznie więcej. Najczęściej padało tu nazwisko szefa resortu zdrowia Artukowicza. Dokonana rekonstrukcja nie rozwiązuje też żadnego z problemów, które sprawiały, że notowania Platformy spadały. Nie przywraca też atrakcyjności samemu szefowi rządu, którego problemem zaczyna być sam Donald Tusk... □

Bogdan Usowicz

Le ravalement

Le remaniement vu par Donald Tusk

Le Premier ministre polonais est pressé. Il a en effet annoncé son remaniement ministériel en avance sur son propre calendrier. La maison agraro-libérale menaçant de s'écrouler, surtout l'étage libéral, agité depuis peu par une affaire de corruption, il faut la consolider. On retire des anciens éléments et on en met des nouveaux. En clair, Donald Tusk a changé quelques ministres un peu défraîchis, aux traits tirés, par des nouveaux pleins d'allant, dont quelques jeunes, fringants, le visage lisse, les dents blanches et l'haleine fraîche. Des jeunes qui ont sans doute des capacités, qui peuvent être bardés de diplômes, mais qui n'ont aucune expérience politique, alors qu'en général, on prend avant tout des gens qui ont un peu de bouteille, qui ont déjà exercé des mandats électifs. Ainsi, le nouveau ministre des Finances, Mateusz Szczurek (38 ans), recommandé par le ministre sortant, Jacek Rostowski, évincé pour avoir augmenté dangereusement le déficit et malmené la réforme des retraites. C'est ce cas qui pose le plus d'interrogation compte tenu de l'importance du domaine en question. Toute la presse internationale n'a parlé que de lui, car son prédécesseur était bien connu et très apprécié à l'étranger. Son départ en a surpris plus d'un, surtout qu'on lui prête d'avoir été l'artisan de la réussite économique polonaise de ces dernières années pendant que le reste de l'Union européenne se débattait dans la crise. Le nouveau grand argentier du pays possède un doctorat d'économie obtenu à l'université du Sussex. Il est aussi diplômé de la faculté des Sciences économiques de l'université de Varsovie et a travaillé dans le secteur bancaire comme économiste en chef. Il a un beau profil pour faire carrière sur le marché du travail dans la finance, mais cela lui donne-t-il les épaules suffisamment larges et solides pour être ministre des Finances ? On peut supposer que Tusk a préféré avoir un

super technicien à la tête du ministère et placer le centre du pouvoir financier directement sous sa coupe et sous celle de son conseiller, Jan Krzysztof Bielecki, qui tirera les ficelles dans l'ombre. M. Szczurek aura l'illusion de décider alors que c'est son chef qui prendra les vraies décisions. Autre jeune, Rafał Trzaskowski (41 ans), qui prend la tête du ministère de l'Administration et de la Numérisation. C'est un diplômé de sciences politiques, spécialiste des affaires européennes et actuellement député européen. C'est un mandat électif, mais éloigné des préoccupations quotidiennes des citoyens de son pays. Voilà pour les jeunes qu'on met sur le devant de la façade. Derrière, comme prévu, le ministère de l'Éducation nationale échoit bien à Joanna Kluzik-Rostkowska et celui de la Science et de l'Enseignement supérieur à Lena Kolarska-Bobińska. Étant elle-même du giron, elle devrait s'entendre avec le monde universitaire. Passons rapidement sur le ministère de l'Environnement, domaine qui n'est pas la tasse de thé de la Pologne, même si le pays a récemment organisé la dernière conférence climatique de l'ONU. Un ministre relativement jeune, Marcin Korolec (45 ans), a été remplacé par un plus âgé, Maciej Grabowski (54 ans). Au ministère du Sport et du Tourisme, exit Mme Mucha qui n'a jamais convaincu personne, surtout pas les sportifs. Elle est remplacée par Andrzej Biernat. Ce dernier est enseignant de formation, mais il a également étudié l'organisation et la gestion du sport à l'Académie d'éducation physique de Poznań. Il a exercé comme instituteur dans le primaire puis a dirigé un centre de sport et de loisirs avant de s'adonner à la politique. Au sein de la PO, il dirige la structure régionale de Łódź. Au niveau national, il contrôle un fort courant au sein du parti avec lequel le Premier ministre, d'après certains observateurs, doit compter. Même s'il pratique lui-même

du sport et qu'il a quelques compétences dans le management de ce domaine, il n'est pas sûr que sa mission principale soit de gérer le sport polonais pour l'élever au plus haut niveau sur les podiums internationaux. Son courant est en concurrence directe avec celui de Grzegorz Schetyna, l'homme à abattre pour Tusk, ce qui laisse à penser que le ministre, avec l'accord tacite de son chef, fera tout pour minimiser l'influence de l'adversaire. Dans ces conditions, le sport devrait rester la dernière roue du carrosse polonais. La cerise sur le gâteau gouvernemental, c'est la création d'un nouveau ministère par la fusion de celui des Transports, de la Construction et de la Mer avec celui du Développement régional. Le titulaire du premier, Sławomir Nowak, est parti, harponné par la justice, tandis que le titulaire du second, Elżbieta Bienkowska, promue vice-Premier ministre, a pris la tête de la nouvelle entité qui s'appelle désormais ministère de l'Infrastructure et du Développement. La nouvelle numéro deux du gouvernement a la réputation d'être travailleuse et compétente. Cette qualité lui sera nécessaire pour gérer la quasi-totalité des fonds européens que la Pologne va recevoir dans les années à venir, entre soixante-dix et quatre-vingt milliards d'euros. Suppléante du Premier ministre, elle sera son paravent actif pour qu'il joue à la politique politicienne afin de préparer les échéances électorales en se servant du gouvernement, ravalé pour arriver à ses fins. □

E. Bienkowska

Zaproszenie do Polski

Zapraszamy młodzież polskojęzyczną do wzięcia udziału w V edycji Konkursu

BYĆ POLAKIEM

Jesteś młodym Polakiem, mieszkasz poza granicami Ojczyzny... weź udział w Konkursie!

Masz 9 – 25 lat, znasz język polski, ale mieszkasz za granicą; lubisz Polskę i chcesz do niej przyjechać; prześlij pracę pisemną lub multimedialną na jeden z tematów:

I. Ballada o okaleczonym mieście – Powstanie Warszawskie 1944 (np. wspo-

mienia rodzinie, „rozmowa” z Matym Powstańcem, Czas trudnych wyborów).

II. Polskie drogi do wolności (np. wojenne losy Polaków – Narwik, Tobruk, Monte Casino; Ku wolnej Polsce – walka niepodległościowe Polaków poza granicami kraju; relacje świadków).

III. Polska moich marzeń.

Aby wziąć udział w Konkursie trzeba:

1. Wypełnić Formularz zgłoszeniowy, dostępny na stronie www.swiatnatak.pl

oraz przestać swoją pracę zgodnie z Regulaminem. 2. Zapoznać się z tematami pracy do 28 marca 2014 r. podzielić się z nami swoimi pomysłami (decyduje data stempla pocztowego). Na zwycięzców czekają atrakcyjne nagrody, w tym wyjazd do Polski, zwiedzanie Sejmu RP, uroczysta gala wręczenia nagród na Zamku Królewskim w Warszawie!

Formularz zgłoszeniowy oraz Regulamin znajdują się na stronie Fundacji „Świat na Tak” – www.swiatnatak.pl □

Zbrodnia i przebaczenie

Jakub Jałowiczor (Gość Niedzielny)

Aborcja to „wyrok śmierci na nienarodzone dziecko” – mówi biskup Buenos Aires Jorge Bergoglio. Kobiecie, która żatuje aborcji, należy się miłosierdzie – mówi papież Franciszek. Czyście święty udzieliłby Komunii politykowi głoszącemu za zabiciem dzieci?

Po kilku wypowiedziach ojca świętego zaczęły się pojawiać interpretacje, według których nowy papież zmienia dotychczasowe nauczanie Kościoła. Takie teksty powstały m.in. po jego głośnym wywiadzie dla pisma „Civiltà Cattolica”, gdzie papież zwrócił uwagę księżom, żeby w czasie kazań nie mówili wyłącznie o aborcji i antykoncepcji, ale przede wszystkim głosili ludziom miłość Boga. Tymczasem jako biskup Buenos Aires Jorge Bergoglio nie milczał, kiedy w Argentynie toczyła się walka o legalizację aborcji. Istnieje dokument pokazujący, że obecny papież jednoznacznie potępia usuwanie ciąży. W redagowanym przez niego piśmie aborcję nazwano „odrażającą zbrodnią”, a popierających ją polityków poinformowano, że nie mogą przystępować do Komunii św.

631 razy „życie”

Chodzi o dokument końcowy Konferencji Biskupów Ameryki Łacińskiej i Karaibów (CELAM), podpisany w brazylijskiej Apareciedzie w 2007 r. Ówczesny metropolita Buenos Aires kard. Bergoglio stał na czele komisji redagującej pismo. Także on wręczył je później prezydent Argentyny Cristinie Kirchner. W punkcie 436 dokument głosi: „Oczekujemy, że

ustawodawcy, rządzący i pracownicy służby zdrowia, świadomi godności życia ludzkiego i tego, jak zakorzeniona jest w naszych narodach rodzina, będą jej bronić oraz chronić przed odrażającymi zbrodniami aborcji i eutanazji; to jest ich odpowiedzialność”. W tym samym punkcie autorzy przypomnieli, że w sytuacji, gdy prawo jest niesprawiedliwe w świetle wiary i rozumu, należy się mu przeciwstawić. Powiedzieli także wprost, że działanie przeciwko życiu poczętemu uniemożliwia przyjmowanie Komunii św. „(...) Nie można jednocześnie przyjmować Komunii św. i w tym samym czasie działać czynami lub słowami przeciw przykazaniom, zwłaszcza kiedy sprzyja się aborcji, eutanazji i innym ciężkim winom przeciw życiu i rodzinie. Ta odpowiedzialność ciąży w szczególności sposób na ustawodawcach, rządzących i pracownikach służby zdrowia” – napisali biskupi pod kierunkiem przyszłego papieża. W dokumencie 631 razy pada słowo „życie”. Abp Victor Manuel Fernandez, rektor Universidad Católica Argentina, który także pracował nad redakcją, zwracał uwagę, że głównym przesłaniem konferencji jest wezwanie do misji, zarówno tej „z Biblią w ręce”, jak i misji ulepszenia społeczeństwa przez świeckich.

Gdy rząd zabija

Dokument z Apareciedy nie był zawieszony w próżni. Walka o aborcję toczyła się (i nadal toczy) w różnych krajach Ameryki Łacińskiej, w tym w ojczyźnie obecnego papieża. W Argentynie wojnę zapoczątkował prezydent Nestor Kirchner po swoim zwycięstwie wyborczym w 2003 r. Mianował on na sędzię Najwyższego Trybunału Sprawiedli-

Front Narodowy

Jan Kciuk

Front Narodowy ma wysokie notowania i idzie niemal tęb w tęb z UMP, wyprzedzając socjalistów.

FN zwiertrzył swoją szansę i w wyborach lokalnych wystawi rekordową liczbę kandydatów. Już teraz oficjalnie zgłoszono 490 list partyjnych w miastach powyżej 10 tys. mieszkańców i 760 w całej Francji. Podstawowe hasła wyborcze to obietnica zmniejszenia podatków lokalnych, wprowadzenie systemu „zero tolerancji” dla przestępczości przez dodatkowe uprawnienia dla lokalnej policji i czynna obrona... laickości Republiki. To ostatnie hasło jest dość przewrotne. FN walczy bowiem bronią lewicy. Kruje się w nim „obrona laickości” w szkołach, w szkolnych stołówkach, w szpitalach, czy na base-

nach. Jej ostrze wymierzone jest jednak w emigrantów-muzułmanów, którzy zapewnili sobie „koszerne” (hallalowe) potrawy w kantynach publicznych szkół, osobne godziny wstępu na miejskie baseny - tylko dla kobiet, które kąpią się w muzulmańskich strojach, itd. FN obiecuje też wstrzymanie wszelkich lokalnych subwencji dla stowarzyszeń, które propagują jakieś cele tożsamościowe mniejszości narodowych czy religijnych.

Program dość populistyczny, ale nośny. Wg CSA 69% Francuzów uważa, że we Francji mieszka za dużo emigrantów, a wg „Valeurs Actuelles” 67% z nich emigrantów już po prostu nie chce. Socjaliści tymczasem brną dalej w politykę pro-emigracyjną. W tym roku liczba nielegalnych emigrantów, którym zalegalizowano pobyt wzrosła z 16,6 tys. w 2012 do 46 tys. Ocenia się, że 10% licealistów we Francji to dzieci nielegalnych imigrantów.

Populistycznie brzmi też obietnica zmniejszenia podatków, które wywołują obecnie żywą reakcję Francuzów. Wynik wyborczy FN może być jednak niezły, choć z pewnością trudno będzie pokonać

tw. barierę republikańską i wygrać z konkurentami z PS i centroprawicowej UMP. Front wydaje się szczególnie kłopotem dla tej drugiej partii. Weźmy tu przykład Marsylii. W mieście od lat rządzi centrowa Unia. Prognozy wskazują jednak, że miasto padnie obecnie łupem... socjalistów. Obydwie partie prawicy mają wspólnie w sondażach 52% głosów (31% Gaudin z UMP i 21% Ravler z FN). Kandydata socjalistów Mennuciego wspiera zaledwie 25%, zaś całą lewicę wspólnie – 43%, ale to Mennucci wygrałby II turę. Wszystko polega na systemie wyborczym. Do II tury wyborów przechodzi bowiem dwóch lub trzech kandydatów, jeśli ten trzeci także osiąga dobry wynik. W Marsylii wygrałby więc w II turze lewicowy Mennucci (41%), przed Gaudinem z UMP (41%) i Ravlerem z FN (19%). Podobnie może być w innych miastach, jeśli Front osiągnie dobre wyniki i przejdzie do „potrójnych” dogrywek. UMP z „republikańskiej zasady” nie wchodzi bowiem w negocjacje z FN. Za 4 miesiące (data I tury) może być jednak różnie. Po raz pierwszy większość wyborców UMP chce współpracy z FN, jeśli zablokuje to niepopularną lewicę. Niekoniecznie więc mogą postuchać tradycyjnych wezwań swoich kandydatów do blokowania Frontu. □

wości Carmen Marię Argibay, która nazywała siebie „wojującą ateistką” i natychmiast po nominacji zaczęła wzywać do poszerzenia dostępności do aborcji (wcześniej usuwanie ciąży było możliwe tylko w razie zagrożenia życia matki, a nowelizacja konstytucji z 1994 r. akcentowała konieczność ochrony życia poczętego). Metropolita Buenos Aires krytykował pomysły zmiany prawa. Aborcję nazwał „wyrokiem śmierci na nienarodzone dziecko”. Przeciwstawiał się dokonywaniu jej na dzieciach poczętych w wyniku gwałtu lub upośledzonych. Kilka miesięcy po konferencji w Aparecidzie argentyński episkopat, w skład którego wchodził Bergoglio, potępił aborcję w bardzo ostrych słowach. „Zabijanie jest rzeczą nieludzką” – napisali biskupi. – „Gdy rząd zabija, traci całą wiarygodność, a wraz z tym umiera demokracja”. Była to odpowiedź na cichą legalizację zabijania nienarodzonych, dokonywaną poprzez decyzje lokalnych władz i sądów. Tymczasem walka trwała także na poziomie ogólnokrajowym. W 2010 r. kampanię aborcjonistów wsparli organizacja Human Rights Watch oraz George Soros, który według serwisu Life-sitenews.com przeznaczył 100 mln dolarów na promocję aborcji i dystrybucję antykoncepcji, także wśród dziewcząt poniżej 13. roku życia. W marcu 2012 r. trybunał sprawiedliwości zezwolił na usunięcie dziecka poczętego w wyniku gwałtu, a w październiku lokalny sąd w Buenos Aires przyjął to orzeczenie, dodając, że w przypadku 15-latek

nie jest wymagane informowanie rodziców.

Przeciwstawiając się tym pomysłom, kard. Bergoglio wszedł w konflikt z władzami państwa. Wprawdzie prezydent Cristina Kirchner (żona Nestora, rządzi od 2007 r. do dziś) przyjęła od niego i przeczytała dokument z Aparecidy, ale w polityce konsekwentnie trzymała linię męża, popierając wszelkie proaborcyjne pomysły. Nie była więc zachwycona wynikami konklawe.

– Po wyborze Jorge Bergoglia na papieża Cristina Kirchner niezbyt publicznie wypowiadała się publicznie na jego temat – zauważa dr Michał Wacławik z Ośrodka Badań Latinoamerykańskich. Prezydent Argentyny zachowała protokół dyplomatyczny i odwiedziła nowo wybranego papieża, ale nic poza tym. Także Bergoglio nie zmienił opinii na temat polityków popierających aborcję. Przeciwnie, zaraz po wyborze wystąpił do argentyńskich biskupów list, w którym przypomniał dokument z Aparecidy i wskazał go jako punkt odniesienia.

Między grzechem a miłosierdziem

Wątpliwości w sprawie podejścia papieża Franciszka do aborcji pojawiły się po jego wywiadzie dla jezuickiego pisma „Civiltà Cattolica”. Papież mówił tam, że kobiecie, która dokonała aborcji, a teraz żałuje, należy się miłosierdzie. Jednak z tych słów wcale nie wynika, że papież przestał uważać zabijanie dzieci za zło. Jak tłumaczy bioetyk z

KUL ks. prof. Piotr Kieniewicz, miłosierdzia nie należy mylić z pobłażliwością.

– Miłosierdzie objawia się gotowością przebaczenia grzechu, do którego winowajca się przyznaje, za który odpowiada i w stosunku do którego obiecuje zadośćuczynienie i poprawę – mówi ks. Kieniewicz. – Trzeba jednak pamiętać, że aborcja uznawana jest w Kościele za jedno z najpoważniejszych przestępstw, i w żadnych okolicznościach nie ma dla niej pobłażania.

We wspomnianym wywiadzie dla jezuickiego magazynu Franciszek powiedział, że nauka Kościoła w sprawie aborcji jest znana, a on sam jest synem Kościoła. Nie wspomniał nic o zmianie brzmienia encykliki Jana Pawła II „Evangelium vitae”, zakazującej popierania niemoralnego prawa czy kanonu 1398 Kodeksu prawa kanonicznego nakładającego na winnych aborcji automatyczną ekskomunikę. Prawo to oznacza, że w przypadku polityków czy lekarzy powrót do wspólnoty Kościoła wymaga spełnienia określonych warunków.

– Sama spowiedź nie jest aktem wystarczającym, ponieważ osoby te publicznie deklarowały swoje poglądy – wyjaśnia ks. Kieniewicz. – By uniknąć grzechu zgorszenia, powinny zatem publicznie swoje poparcie dla aborcji odwołać.

Papież Franciszek niczego tu nie zmienił. Jako biskup walczył z aborcją. List do biskupów z Argentyny pokazuje, że robi to nadal. □

Wandale na salonach

W liście otwartym do ministra kultury Bogdana Zdrojewskiego domaga się Pani jego dymisji. Co mu Pani zarzuca?

– Napisałam list do ministra Zdrojewskiego, bo już dosyć nazbierało się straszliwych działań w kulturze. Minister w związku ze skandalem profanacji krzyża nie odwołał dyrektora CSW. Bronił też Klaty, tłumacząc, że ma on prawo do wolności wyrazu. Faktycznie, wolność to jest święta rzecz, ale granicą wolności każdego człowieka jest nienaruszenie wolności innego człowieka. Jeżeli ktoś bezczęści moje najświętsze wartości, to nie jest żadna wolność, ale anarchia i samowola. Jak widać, minister Zdrojewski nie jest tego w stanie zrozumieć, więc powinien odejść.

Pani sądzi, że minister jest samodzielny w swoich decyzjach?

– To nie idzie wyłącznie od ministerstwa kultury. Dyktat zohy-

ciąg dalszy ze str. 7

dzania Narodu Polskiego płynie od dawna z dwóch głównych centrów: z Czerskiej i z Wiertniczej. Na 50. rocznicę Powstania Warszawskiego przeczytaliśmy w „Gazecie Wyborczej”, że akowcy mordowali Żydów w Powstaniu. Od tego czasu te prowokacje nasilają się. Dość przypomnieć choćby obchody Święta Niepodległości. Ten dyktat jest wspierany przez obecną władzę polityczną; niewykluczone, że zgodnie z jakimiś niejasnymi „wytycznymi”, niekoniecznie z polskich centrów, niszczone jest trzon polskiej kultury narodowej, o którą tak bardzo zabiegał Jan Paweł II. □

Klata i Zdrojewski

Okrutnie źle się czuję...

Piszę tak, bo na łamach GK doszło niechęć do wychwalania działań pracownika komunistycznej bezpieki z czasów PRL.

W artykule poświęconym obchodom Święta Niepodległości w Dunkierce wymieniono postać niejakiego Eugeniusza Kowalskiego, byłego konsula w Lille, jako osoby „pomagającej Polakom we Francji”. Do owej „pomocy” można mieć tymczasem sporo zastrzeżeń.

Dlatego pozwalałam sobie na parę słów wyjaśnienia. Nazwisko b. konsula w Lille znajdziemy m.in. pod numerem 710. Archiwów w kategorii „agenci” (Kowalski, Eugeniusz, Stanisław, 1948, 11, Ministerstwo Spraw Zagranicznych, członek służby zagranicznej). Eugeniusz Kowalski przyznał się też do związków z SB przy okazji startu w wyborach na stanowisko burmistrza Białego Boru z listy Platformy Obywatelskiej w 2010 roku. W

swoim oświadczeniu przyznał, że pracował w organach bezpieczeństwa. Tłumaczył to swoją pracą w „diplomacji” do 1999 roku, ale o szczegółach nie chciał mówić, tłumacząc to jakimś rzekomym „zakazem” z góry(?). Eugeniusz Kowalski pracował m.in. w Luksemburgu, był też wicekonsulem, II sekretarzem i konsulem generalnym w Lille. Z tej racji, jak się okazuje, bywa do tej pory zapraszany na polonijne uroczystości patriotyczne, korzystając z niewiedzy tutejszych Polaków. W opisie zamieszczonych w „GK” obchodów z 11 Listopada w Dunkierce był wymieniony właśnie z racji pełnionych wcześniej funkcji w Lille. Mnie jest wstyd, panu konsulowi najwidoczniej nie, więc dlatego pozwalałam sobie upublicznić i drugą stronę jego działalności. Pozostaje z szacunkiem. □

DM (nazwisko i adres znane redakcji)

Pielgrzymka do Ziemi Świętej 14-24 marca 2014

Koszt Pielgrzymki: 1320.00 €

Polska Mi. ja Katolicka za prasa do udziału w Pielgrzymce do Ziemi Świętej, którą organizuje z Polską W. półnotą w Douges.

Program pielgrzymki obejmuje zasadnicze miejsca związane z życiem i z działalnością Pana Jezusa: Betlejem, Nazaret, Jerozolima, Jezioro Genezaret, Góra Błogostawieństw, Kafarnaum, Kana Galilejska, Góra Tabor i Góra Karmel.

Wylot do Ziemi Świętej izraelskimi liniami lotniczymi EL AL i powrót: lotnisko Paryż - CDG. W kosztach Pielgrzymki zawarte są: transfery w Izraelu, hotele (pokoje dwu-osobowe), trzy posiłki dziennie, ubezpieczenie i opłaty wstępów.

Bliższe informacje zostaną podane zgłoszonym na „spotkaniu” w Douges i w Paryżu z początkiem lutego 2014 r.

Zgłoszenia na Pielgrzymkę (ilość miejsc ograniczona) do 31 grudnia 2013 przyjmują:

- od rodaków z Regionu Północnego: ks. Leszek Wojcie-

chowski, 59 ter, Cité Bruno 62119 Douges; tel. 03 21 20 10 37 albo 06 58 26 13 20.

- od rodaków z Regionu Paryskiego i z pozostałego terytorium Francji: Ks. Krystian Gawron, 11, rue Jules Guesde 92130 Issy-ses-Moulineaux; tel. 01 46 45 79 79 albo 06 27 96 36 40; e-mail: ks.ktystian.gawron@gmail.com

Przy zgłoszeniu należy podać: nazwisko, imię (imiona) - figurujące w paszporcie, datę jego ważności, datę urodzenia (do ubezpieczenia), adres, telefon i adres e-mail. Zgłoszenie jest ważne po uiszczeniu kwoty: 500 €. Czeki należy wystawiać na: Aumônerie Polonaise CCP 23 343 69 N Paris z dopiskiem: „Ziemia Święta” bądź na: „Mission Catholique Polonaise - Douges”. □

Przewodnictwo Pielgrzymki - ks. dr Krystian Gawron

Pielgrzymka do Dadizele

Związek Bractw Różańcowych z pielgrzymką do Dadizele

W czwartek 19 września zgromadziliśmy się licznie (ok. 300- pielgrzymów) na dorocznej polonijnej pielgrzymce do bazyliki mariackiej w belgijskim Dadizele, którą to polonijne stowarzyszenia północnej Francji rozpoczynają kolejny rok formacyjny, oddając cześć Maryi.

Zarząd Związku Bractw Różańcowych we Francji, na czele z ks. dyr. Ryszardem Kaczorem i prezeską Związku p. Marie-Thérèse Woźniak dziękują wszystkim uczestnikom za udział w Mszy św. i Nabożeństwie Różańcowym. Szczególne podziękowanie składamy ks. prał. Krystianowi Gawronowi wicerektorowi Polskiej Misji Katolickiej we Francji, za przewodniczenie Eucharystii i wygłoszenie wzruszającej homilii; licznie przybyłym (szesnastu) kapłanom oraz stowarzyszeniom: - Polek, Mężów Katolickich, Krucjaty i katechetom. Dziękujemy także przybyłym pocztom sztandarowym, siostram zakonnym, a szczególnie s.

Czesławie za śpiew i akompaniament organowy. Serdeczne „Bóg zapłać”. Zarząd dziękuje też fotografom - pani Antkowiak i panu Balenghien.

„Błogostawiona jesteś, któraś uwierzyła, że spełnią się słowa powiedziane Ci od Pana” (Łk 1,45) - na tych słowach pochwały, jakie wypowiedziała Elżbieta do Najświętszej Maryi Panny osnuł swoje rozważanie ks. prał. Krystian Gawron. Ewangelijna perykopa o zwiastowaniu, którą usłyszeliśmy w czasie Eucharystii oraz inne biblijne fragmenty, które opisują wiarę i ufność Bożej Matki to wskazanie i wezwanie dla nas, że należy wciąż pogłębiać i umacniać swoją wiarę. A Maryja, jak uczy ostatni Sobór, przewodzi w pielgrzymce wiary i utrzymuje swe zjednoczenie z Jezusem. Kościół naśladuje ten wzór, zachowuje nienaruszoną wiarę, mocną nadzieję i szczerą miłość (por. VIII rozdział soborowej konstytucji dogmatycznej o Kościele „Lumen gentium”). Zatem

Teatr „Polskie Słowo”. Sentymentalne spotkanie po latach

Orléans, Troyes, Tours, Dammarie-les-Lys, no i Paryż. To miasta, w których dla Polonii wystawiane były sztuki naszych klasyków: „Śluby panienskie” Fredry, „Balladyna” Słowackiego, „Pastorałka” Schillera, II część „Dziadów” Mickiewicza i „Jesiennym wieczorem” Za polskuj. Dokonał tego już prawie dwadzieścia lat temu amatorski zespół teatralny „Polskie Słowo”.

Miejsce prób było szczególne: to samo, w którym tworzył się niezłomny duch Wielkiej Emigracji. Paryski Kościół Polski, w którym „Dziady” były również wystawiane w czasach Mickiewicza, tworzył naturalną scenę, sprzyjającą nastrojowi spektakli. W murach świątyni, kiedy Polska wymazana była z mapy Europy, ojczyste sztuki wlewały nadzieję w serca uchodźców. Ówczesny ambasador Rosji w Paryżu pisał do cara, że Polacy wychodzą z tych spektakli rozdygotani, i że francuskie władze powinny ich zabronić. Doprawdy trudno dziś zrozumieć decyzje władz III RP o wymazaniu z kanonu lektur obowiązkowych gimnazjów wielu klasyków z „Dziadami” Mickiewicza włącznie.

11 listopada, po prawie dwudziestu latach, doszło do spotkania byłych aktorów zespołu „Polskiego Słowa”. Rozpoczęło się ono Mszą św., odprawianą w intencji naszej Ojczyzny, ale również w

intencji grupy teatralnej i jej reżyserki, aktorki, absolwentki PWST w Warszawie Elżbiety Koślaczki. Ciąg dalszy odbył się w krypcie kościoła polskiego. Były tży wzruszenia, recytacje, czytanie nadesłanych listów koleżanek i kolegów, którzy nie mogli przybyć, z listem i pozdrowieniami naszego pierwszego opiekuna ks. Wiesława Gronowicza. Nie zabrakło wspomnień i anegdot. Np. wspominaliśmy nieodżałowanego brata Władysława Szyrakiewicza TChr, który widząc kiedyś próby do „Pastorałki”, powiedział: „do czego to doszło, by bez ubrania po ołtarzu latać!”. Chodziło o Adama i Ewę, którzy oczywiście w strojach, ale skromnych, stali na scenie. Piszący te słowa, przypomniał, że grając Adama miał udawać, iż bije Ewę, za to, że jabłko zerwała, ale niechcący rzeczywiście zahaczył ją wielkim kijem i... Ewa nie musiała już „grać” oburzenia, zupełnie szczerze krzyknęła „nie bardzo mnie bij Adamie, mężu mój”.

Programme du Forum
Harnes, le 14 décembre 2013

9.45-10.15: - Accueil et temps de prière, introduction sur le thème et le déroulement du forum par le père doyen Daniel Zyliński.

10.15-11.00: - Intervention de Mr et Mme Fovet-Stefanczyk l'Encyclique du pape François Lumen Fidei.

11.15-12.00: - Questions/dÉbat sur l'Encyclique.

12.15-14.00: - Repas Salle Chopin.

14.15-14.45: - Interventions de Mr le Prof. Gabriel Garçon, président des Conseils Pastoraux de la M.C.P. de France.

15.00-16.00: - Travail en groupes.

16.15-17.00: - mise en commun des groupes.

17.00-18.00: - Messe D'action de Grâce du IIIème Dimanche de l'Avent préparée par l'Association des Dames du Rosaire.

IV Forum Laikatu - 2013

Polskie Zjednoczenie Katolickie - dekanat północnej Francji
zaprasza na spotkanie w Adwencie
w Kaplicy Najświętszego Serca Jezusowego W Harnes
w sobotę 14 grudnia 2013 r.

Odcinek do odesłania - (coupon à renvoyer avant le 8 décembre 2013)

à Mr. Juškowiak Édouard: 20, rue du 1er Mai - 62430 Sallaumines - (03 21 67 73 37),
accompagné du règlement, CCP ou chèque bancaire, établi à l'ordre de: Union Nationale
des Associations Catholiques Polonaises en France CCP 1 367 86 A Centre Lille.

Nazwisko (Nom): .....
Imię (prénom): .....
Adresse: .....
Code postal et Ville: .....
Téléphone: .....
- prendra(ont) part au repas du midi: ..... x 20 = ... euros

przykład zawierzenia Najświętszej Panny to swoisty i nieustanny apel, by tego od Niej się uczyć. Wspólne pielgrzymowanie w świętym czasie Roku Wiary osób polskiego pochodzenia z Nord i Pas-de-Calais, wraz ze swoimi duszpasterzami ma umacniać w wierze, nadziei i miłości.

Chcemy wzrastać w cnotach, chcemy postępować na drodze ku świętości, zatem wpatrujemy się w przykład Maryji, Bożej Matki, i staramy się go naśladować... (opr. streszczenie homilii ks. T. Mikulak – dyr. Krucjaty).

Podczas popołudniowego nabożeństwa

różańcowego ks. Wicerektor zachęcał wszystkich do wzięcia różańca w ręce i „omodlenia”, wszystkich spraw i intencji Kościoła i świata przez rozważanie tajemnic z życia Jezusa i Jego Matki. □

Stanisława Napora
sekretarka Związku

Pani Elżbieta Koślacz Virol też opowiadała anegdoty ze swojego życia aktorskiego.

Tak, kiedyś w naszym kościele po przeniesieniu ottarza i Najświętszego Sakramentu, można było grać sztuki teatralne. Ostatnią były przepięknie wystawione „Dziady” w reżyserii Eli Czerczuk. Co roku odgrywana tu też była „Pasja”, zrealizowana przez Tadeusza Różyckiego. To były niezapomniane chwile.

W teatrze „Polskie Słowo” wiele zawdzięczałmy jedynej pośród nas profesjonalistce, Elżbiecie Koślacz-Virol. Jesteśmy wdzięczni, że chciała z nami pracować, że mogliśmy uczyć się tu podstaw aktorstwa, że mogliśmy dawać siebie innym i czasem do też wzruszać widzów. A jak wyliczyliśmy obejrzało nas kilka tysięcy ludzi.

Planujemy kolejne spotkanie, w maju lub czerwcu, tym razem grillowe. Już teraz wszystkich członków zespołu i ich rodziny serdecznie zapraszamy.

Specjalne podziękowania należą się Helence Gniady Owsiany, która zawsze była mocną i bardzo pozytywną osobowością w naszym zespole. Prowadziła kronikę naszego teatru. To ona wymyśliła to spotkanie po latach i wbrew wszystkim trudnościom doprowadziła do zorganizowania go. □

Krzysztof Tadeusz Walendzik

Być wiernym na drodze kapłańskiego powołania

14 listopada w Paryżu przy polskiej parafii Wniebowzięcia NMP odbyło się jesienne spotkanie Dekanatu paryskiego. Zjazdowi przewodniczył ks. inf. Stanisław Jeż, Rektor PMK we Francji.

Spotkanie kapłańskie rozpoczęła Msza św. pod przewodnictwem ks. Rektora, który na jej wstępie serdecznie przywitał przybyłych księży, by nawiązać do bieżącej problematyki, tyczącej duszpasterstwa polonijnego paryskiego dekanatu. Równocześnie powitał też ks. prof. Tadeusza Guza, wykładowcę Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego – zajmującego się m.in. ideologią gender.

Podczas sprawowanej Eucharystii, ks. prof. Guz, wygłosił homilię, będącą swoistym przypomnieniem zebranych, prawdy o ich raz na zawsze dokonanym życiowym wyborze, prowadzącym każdego kaptana do pełnego zjednoczenia z Bogiem. To jest źródło i istota powołania do pójścia drogą Chrystusowej Ewangelii. „Bycie kaptanem stanowi szczyt powołania człowieka na ziemi, dlatego należy wracać ciągle do tej podstawowej myśli, która stanowi o jakości mojego kapłaństwa. Jest to ważne ze względu na

wyzwania dotyczące współczesnego kapłaństwa, które ma się wciąż koncentrować wokół świadomości życia Eucharystią. Bóg jest dawcą wszelkiego życia, jeśli tkwimy w tym źródle, wówczas naprawdę żyjemy Bożym życiem. Osobista droga do tego źródła życia, nieustannie zbliża do poznania swojego istnienia. Właśnie w Eucharystii najpełniej odkrywamy cały plan życia kapłańskiego. Z tej relacji rodzi się samo serce działalności kapłańskiego powołania.

Współcześnie istnieje ogromna potrzeba uduchowienia ziemskiego życia. Świat bowiem często odcina, także kaptana, od jego ducha, jego rozumu czy woli. Należy więc – ciągle na nowo – „uduchawiać” własne powołanie i stale na nowo uświadamiać sobie właściwą postawę, która ma prowadzić kaptana do przeniknięcia jego życia Bożą myślą. Wtedy właśnie żyjemy pełnią Bożej prawdy. Tymczasem obserwujemy wokół, jak olbrzymia następuje dziś

destrukcja ducha. Niebezpieczeństwo relatywizacji otaczającej rzeczywistości i życia moralnego dotyka również duchowej sfery człowieka. Dlatego kaptan powinien trwać, w podjętej ongiś Bożej misji, pójścia za Chrystusem, nawet jeśli trzeba będzie zmagać się z własnym cierpieniem lub słabościami. Dzisiejszemu człowiekowi trzeba stworzyć takie duchowe warunki, aby mógł się on na nowo spotkać z Bogiem”.

Później, już w sali konferencyjnej, ks. prof. Guz wygłosił wykład na temat: „Zagrożenia ideologią gender”. Zagadnienie to omawiał bardzo szeroko i wnikliwie. (Mówiąc na marginesie, i my, na łamach naszego Głosu, będziemy musieli wciąż powracać do problematyki zagrożeń, płynących z ideologii gender).

Zebrań Dekanatu paryskiego zakończył wspólny poczęstunek, podczas którego złożyliśmy imienninowe życzenia ks. inf. Stanisławowi Jeżowi rektorowi PMK we Francji. □

ks. Tomasz Sokół

Pan Jezus powiedział, że narodził się i przyszedł na świat, nie dla zbawienia sprawiedliwych, lecz uzdrowienia chorych (Ep III, 1082)

Grupa modlitwy św. Ojca Pio zaprasza na wspólną modlitwę i adorację

w każdą: - pierwszą niedzielę miesiąca, o godz. 17 - drugą sobotę miesiąca, o godz. 19

Parafia Miłosierdzia Bożego - Paryż - 20, rue Legendre (M° Villiers)

Kontakt i info.: 06 99 28 00 25.

Kombatanckie Święto Niepodległości w Tulonie

Tegoroczne Święto Niepodległości Polski uczczone zostało przez członków Koła Stowarzyszenia Polskich Kombatantów w Tulonie 10 listopada.

Obchody rozpoczęły się uroczystą Mszą świętą w kościele Saint Flavien w Tulonie, którą odprawił ksiądz Michał Klakus, polski wikariusz parafii wraz z francuskim ks. Bruno Daniel'em i ministrantami.

W Mszy św. uczestniczyło 11 pocztów sztandarowych kombatantów polskich i francuskich oraz przedstawiciele władz lokalnych: Michel Cameli - zastępca mera do spraw kombatantów, Hélène Noir - radna miasta Tulonu, reprezentująca Huberta Falco, senatora-mera Tulonu oraz Jean-Claude Averso - radny miasta Tulonu i Jean Lipiarski, który od lat jest dyrektorem Domu Kombatanta w Tulonie.

Stowarzyszenie Polskich Kombatantów i ich Rodzin we Francji było reprezentowane przez pana Jean Kukurykę - prezesa Zarządu Krajowego SPK.

Podniosłego charakteru Mszy św. odprawianej w języku polskim i francuskim dodało poświęcenie nowego sztandaru Koła SPK w Tulonie, któremu nadano imię generała Stanisława Maczka, dowódcy 1- Dywizji Pancerniej. Ojcem chrzestnym sztandaru został Tadeusz Piotrowski, obecny i długoletni prezes

Koła SPK w Tulonie. Mszę św. zakończyło odśpiewanie przez licznie zgromadzoną Polonię «Boże coś Polskę».

Obchody Święta Narodowego były kontynuowane w sali parafialnej, gdzie prezes Zarządu Krajowego SPK we Francji, Jean Kukuryka wygłosił krótki dyskurs, przedstawiając życiorys gen. Maczka oraz omawiając udział jego 1- Dywizji Pancerniej, ostawionej w oswoadzeniu północnej Francji, Belgii i Holandii w czasie 2- wojny światowej.

Następnie odbyła się miła uroczystość wręczenia przez Jean'a Kukurykę jedenastu zasłużonym członkom Kół SPK w Tulonie i Marsylii, odznaczeń kombatanckich przyznanych przez Światową Federację Stowarzyszenia Polskich Kombatantów w Londynie. Po uroczystości, zebrani kombatanci i ich goście mieli możliwość towarzysko spędzić czas przy poczęstunku i lampce wina.

Kombatancka uroczystość Święta Niepodległości po raz kolejny ukazała, że tulońskie Koło SPK jest liczącym się animatorem tutejszej Polonii. □

Andrzej Zamcjski

„Les traditions de Noël en Pologne”

do 20 grudnia

WYSTAWA - Boulogne-Billancourt

Stowarzyszenie polsko-francuskie Art-Culture-Tradition z Boulogne-Billancourt zaprasza wszystkich Polaków z Kraju i z Francji, i przyjaciół Polski na wystawę od 3 do 20 grudnia 2013

„Les traditions de Noël en Pologne”

w Permanence du Quartier 63, rue de Paris (obok szkoły Maître Jacques) w Boulogne-Billancourt
Wystawa jest otwarta od poniedziałku 14h-18h do piątku 9h-12h/14h-18h

• **Dowóz materiałów**

• **Wywóz GRUZU**

TEL. **06 21 36 32 09**

snb@entreprisedemolition.fr

POLSKI SKLEP! w Aulnay Sous Bois

Artykuły spożywcze:

nabiał, wędliny, napoje, alkohole...

kuchnia tradycyjna realizowana na miejscu:

pierogi, gołąbki, krokiety, bigos...

oraz ciasta: **sernik, makowiec, szarlotka**

2 bis bld de Strasbourg, 93600 Aulnay sous Bois

tel. 01 43 30 32 94 | sklep.aulnay@gmail.com

(przyjmujemy zamówienia na kolacje i uroczystości)

ZAPRASZAMY

SAMI SWOI

Polskie sklepy spożywcze!!!

NISKIE CENY, WYSOKA JAKOŚĆ, SZEROKI WYBÓR ART. SPOŻYWCZYCH,
ALKOHOLE, NABIAŁ, WĘDLINY, NAPOJE, POLSKA PRASA

ZAPRASZAMY:

NOWY SKLEP!!

93600 AULNAY SOUS BOIS

23, AV ANATOLE FRANCE

WTO-SOB 10.30 – 19.30;

NIEDZ. 10.00 – 14.00

TEL: 01 72 51 62 00

– RER B - AULNAY SOUS BOIS

94200 IVRY SUR SEINE

44, RUE LENINE

PON-SOB 10.00 – 20.00

TEL: 01 70 25 46 62

– METRO 7 MAIRIE D'IVRY

– RER C - IVRY SUR SEINE

BUS 125 PRZYSTANEK MOLIÈRE

e-mail: sami.swoi@onet.pl

Prosto z Polski!

LUXSUS - PRZEWOZ OSÓB I TOWARÓW DO
POLSKI - OLSZYNA, WROCŁAW, KATOWICE, KRAKÓW,
RZESZÓW. TEL.: 06 62 75 50 06;
01 42 38 63 20; (00 48 12) 284 12 50!

Poradnia Psychologiczna

przy Parafii polskiej w Paryżu XVI
– 18, rue Claude Lorrain
przyjmuje bezpłatnie
– w niedziele o godz. 17⁰⁰

TRANSPORT:

- wywóz gruzu,
- dowóz materiałów,
- przeprowadzki.

T. 06 98 58 86 36

Rozliczenia księgowo

07 60 74 90 98

WYWÓZ GRUZU. TRANSPORT.
120€ – 60€!

TEL. 06.20.03.34.85

Dr Danuta Baranowicz-Schouker

chirurgien-dentiste

33, rue Poissonnière – 75002 Paris, M° Bonne Nouvelle

tél. 01 42 33 60 31; 06 20 25 08 15

(mówimy po polsku)

Specjalistyczny Gabinet Ortodontyczny

DR AGNÈS PALUCHA

118, av. Jean-Jaurès - 75019 Paris, Métro: Ourcq/Laumière

tél. 01 83 96 03 00

PSYCHOLOG-TERAPEUTA: TEL. 01 45 88 58 60

udziela pomocy w przypadku:

problemów życiowych, depresji, ciężkich chorób, żałoby...

Poradnictwo legalne

PRZEWOZY

FRANCJA - POLSKA

monikabus@interia.eu

wyjazdy w każdą niedzielę
paczki odbieramy i dostarczamy
na terenie całej Polski

Polska: +48 (15) 84 22 885, +48 (0) 602 358 007
Frncja: 06 24 39 24 21; 06 67 03 86 45

PRZEWOZY OSÓB - PACZEK - PRZESYŁEK - TRANSPORT AUT - PRZEPROWADZKI

- WIDEOFILMOWANIE
- FOTOGRAFIA OKOLICZNOŚCIOWA
CHRZEST, KOMUNIA, ŚLUB
- kamerzyści i fotograf do Państwa dyspozycji
tel. 06 50 99 55 47; www.photovideoart.fr

**TOWARZYSZENIE W URZĘDACH,
LEKCJE JĘZYKA FRANCUSKIEGO.**

TEL. 06 12 79 44 37; agnieszkapl@hotmail.fr

GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE

UWAGA! Drobne ogłoszenia w G.K.: 1 €/słowo; przy powtórzeniach – od trzeciego razu – 0,7 €/słowo; ogłoszenia ekspresowe – we Wkładce G.K.: 6 € („szukam pracy” – 4 €); przy powtórzeniach – 50% ceny; – „usługi” – do 10 słów: – 8 € (powtórzenia 5 €), do 20 słów – 12 € (powtórzenia 8 €). Ogłoszenia umieszczamy dodatkowo na stronie internetowej G.K. (www.glos-katolicki.eu) – dopłata wynosi -1 € na tydzień („usługi” – 2 €)! Reklamy (ceny w zależności od ilości powtórzeń i wielkości) – inf. i cennik w redakcji

GK – 263 bis, rue Saint Honoré, 75001 Paris – II piętro: w godz. 9–12h30 i 15–18, od poniedziałku do piątku; tel. 01 55 35 32 28(31); 01 42 96 23 29; fax 01 55 35 32 29; e-mail: vkat@club-internet.fr

Bilety autokarowe i samolotowe

Janosik SINDBAD Paryż: 252, rue Rivoli - 2, rue Mondovi
tel. 01 44 69 30 80, 01 40 20 00 80.

Wyjazdy 7 razy w tygodniu.

Z Paryża (12⁴⁵), Reims (14⁴⁵), Metz (17⁰⁰)

do: Polski Południowej i Centralnej;

16⁰⁰ - z Paryża do innych miejscowości, w sumie 145 miast.

Czynne 7 dni w tygodniu - przesyłki i paczki do Polski

Witamy w Normandii!

Zapraszamy do XIII wiecznej posiadłości otoczonej przepięknym ogrodem - miejsce idealne na zorganizowanie wesela.

120 km od Paryża

Lub strona

Kontakt: 06 03 79 69 23 lub 02 32 30 96 16, internetowa: www.grange-de-pommereuil.com

Dammare Les Lys-L'espace NINO FERRER Place Paul Bert

31 grudnia od 20⁰⁰ do 5⁰⁰ rano

Polskie Towarzystwo Katolickie zaprasza na

Bal Sylwestrowy

Gra orkiestra z Polski

Wstęp 90 € od osoby. W cenie biletu świąteczne Menu.

Rezerwacja płatna do 25 grudnia 2013

tel. 01.64.37.06.35; 06.64.79.73.82.

ŚWIEŻE PRODUKTY PROSTO Z POLSKI

WĘDLINY

BIAŁY SER

WÓDKA

PIWA

OGÓRKI

MARYNOWANE

WYROBY

CUKIERNICZE

I WIELE INNYCH PRODUKTÓW

Zapraszamyod Poniedziałku do Soboty od 10⁰⁰ do 19⁰⁰w Czwartki od 12⁰⁰ do 20³⁰

St-Germain-en-Laye - 2, rue d'Hennemont

tel. 01 30 61 40 59 | e-mail: baltyk@orange.fr

**BIURO TŁUMACZEŃ
W. A. KOCZOROWSKI**

Tłumacz przysięgły przy Sądzie Apelacyjnym w Wersalu

90, rue Anatole France - 92290 Châtenay-Malabry

lub

4, villa Juge - 75015 Paris (M° Duplex)

tel. 01 70 28 55 66 lub 06 07 71 52 90; (e-mail: wakocz@aol.com).

Tłumaczenia urzędowe, redakcja podań i pism, formalności
prawno-administracyjne w urzędach, kancelariach notarialnych i sądach.**TŁUMACZENIA – KONSULTACJE PRAWNE****S. Bocianowski - dr Prawa Międzynarodowego
SPECJALISTA PRAWA POLSKIEGO
Ekspert Sądowy – Tłumacz Przysięgły**

105 bis, Bd de Grenelle, 75015 Paryż

Tel/fax : 01 43 06 00 70, 06 17 98 60 20, e-mail: bocianowski@sfr.fr

Sprawy małżeńskie, administracyjne, emerytalne,
spadkowe, nieruchomości itp. w Polsce i we Francji.**GŁOS
KATOLICKI****PRZYJACIELE**

Mr Brzostek Wiesław -	35€/pół roku
Mme, Mr Popielscy Wanda i Stanisław -	70€
Mme Stassinou Palmeras Alicja -	70€
Mme Halina Pomykaj -	70€
Mme Izabela Wojczakowska -	75€

Dalsza część Listy Przyjaciół będzie się ukazywać w kolejnych numerach GK
Czytelnikom, którzy wspierają Głos Katolicki „Prenumeratą Przyjaciół”,
składamy serdeczne podziękowania. (Redakcja)**GŁOS
KATOLICKI
VOIX CATHOLIQUE**

Tygodnik polski za granicą

(Hebdomadaire de l'émigration polonaise)

N° 42 (2524): 8.12.2013

Commission paritaire N°: 0515 G 86630;

ISSN: 1279-953X

Cena (Prix au n°): 1,55 €

Wydawca (Editeur): Polska Misja Katolicka we Francji (La Mission Catholique Polonaise en France) - tél. 01 55 35 32 32

Adres (Adresse): 263 bis, rue Saint-Honoré, 75001 Paris. Tél.: 01 55 35 32 28; 01 55 35 32 31; fax 01 55 35 32 29.

E-mail: vkat@club-internet.fr, vkat@sfr.fr | www.glos-katolicki.eu

CCP 12 777 08 U Paris; CCP 19 180 05 U Paris.

Dyrektor Publikacji (Directeur de la Publication): Ks. inf. Stanisław Jeż - Recteur MCP.

Redaktor (Rédacteur): Paweł Osikowski; Zespół (Rédaction): ks. Tomasz Sokół.

Druk (Imprimerie): INDICA - 2, rue du 19 mars 1962 - 28630 Le Coudray; tel. 02 37 88 18 81.

Abonnement (Abonement): 1 rok (1 an) - 56,60 €, pół roku (6 mois): 30,30 €.

Redakcja nie zwraca materiałów nie zamówionych, zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów i nie odpowiada za treść ogłoszeń.

Numer złożony do druku (soumis à l'impression): 27.11.2013

Inf. o prenumeracie na str. 3

Spotkanie z posłem T. Kaczmarkiem przesunięte!

Z prz ykrością in formu je, że w ostatnią j chwili została m powiadomiona przez Biuro pana Posła Tomasza Kaczmarka o konieczności zmian y terminu jego prz yjazdu do Paryża. Zostało to: powodowane nadzru yczu jnymi obowiązkami parlamentarnymi. Bardzo przu praszamy y za zaistniałą ytua, je!

Na spotkanie z naszym Gościem zapraszamy zatem 15 grudnia w niedzielę o godz. 14.30 do paryskiego Domu Kombatanta - 20, rue Legendre (Metro Villiers)

Tomasz K. Kaczmarek (1976) – socjolog, b. pracownik Policji i Centralnego Biura Antykorupcyjnego, obecnie polityk, poseł VII kadencji z ramienia PiS. Kojarzony z medialnie głośnymi akcjami CBA dotyczącymi m.in. B. Sawickiej i W. Marczuk oraz głośnej sprawy zakupu willi w Kazimierzu Dolnym przez J. Kwaśniewską.

Uroczysta kolacja z udziałem naszego Gościem odbędzie się 14 grudnia (sobota) o godz. 19 w krypcie Kościoła Polskiego Wniebowzięcia NMP w Paryżu, 263 bis, rue St Honoré (metro Concorde).

Szczegółowe informacje: Jolanta Dźwi-gała – tel. 06.12.19.79.13. lub w krypcie kościoła w każdą niedzielę w godz. 11 - 19.

Jeszcze raz bardzo przepraszamy - w imieniu organizatorów i Pana Posła T. Kaczmarka - za zmianę terminu spotkania.
Zarząd Stow. Obrońców Krzyża w Paryżu
Klub „Naszej Polski” w Paryżu

TRWAM PROGRAM

9 - 15 grudnia 2013

PONIEDZIAŁEK

9 GRUDNIA

8⁰⁰ – Informacje 8¹⁵ – Wieś to też Polska 9³⁰ – Octava dies 10⁰⁰ – Informacje 10²⁵ – Słowo Życia 10³⁰ – Rozmowy niedok. 11⁵⁵ – Św. na każdy dzień 12⁰⁰ – Anioł Pański 12⁰⁵ – Informacje 12¹⁵ – By odnowić oblicze ziemi 13⁰⁵ – Koncert życzeń 14³⁰ – Rozmowy niedok. 15⁴⁰ – Św. na każdy dzień 15⁴⁵ – Słowo Życia 15⁵⁰ – Pytasz i wiesz 16⁰⁰ – Informacje 16¹⁰ – Wspomnienia z Wilna 16³⁰ – Tydzień z Ziemi Św. 16⁵⁰ – Reportaż(2) 17⁴⁵ – Informacje 18⁰⁰ – Spotkanie Rodziny RM 21²⁰ – Informacje 21⁴⁰ – Polski punkt widzenia 22⁰⁵ – Świat w obrazach

WTOREK

10 GRUDNIA

8⁰⁰ – Informacje 8¹⁵ – Polski punkt widzenia 8⁴⁰ – Reportaż 9³⁵ – Wspomnienia z Polski 9⁵⁰ – Słowo życia 9⁵⁵ – Św. na każdy dzień 10⁰⁰ – Informacje 10¹⁵ – Jak My to widzimy 10²⁰ – Słowo życia 10⁵⁰ – Tydzień z Ziemi Świętej 11¹⁰ – Mocni w wierze 11⁵⁰ – Słowo życia 12⁰⁰ – Anioł Pański 12⁰⁵ – Informacje 12³⁵ – Św. na każdy dzień 14⁰⁰ – Z wędką nad wodę 15⁴⁵ – Słowo życia 15⁵⁰ – Pytasz i wiesz 16⁰⁰ – Informacje 16¹⁰ – Kalejdoskop młodych 16³⁰ – Aktualności WSKSiM 16⁴⁵ – Św. na każdy dzień 17⁰⁰ – Program poradnikowy 17²⁵ – Św. na każdy dzień 17³⁰ – Reportaż 18⁰⁰ – Anioł Pański 18⁰⁵ – Informacje 18¹⁵ – Rozmowy niedokończone 19³⁰ – Program dla dzieci 20⁰⁰ – Informacje 20²⁰ – Modlitwa różańcowa 20⁵⁰ – Myśląc Ojczyzna 21²⁰ – Informacje 21⁴⁰ – Polski punkt widzenia 22⁰⁵ – Świat w obrazach

ŚRODA

11 GRUDNIA

8⁰⁰ – Informacje 8¹⁵ – Polski punkt widzenia 8⁴⁰ – Program dla dzieci 8⁵⁵ – Słowo Życia 9⁰⁰ – Kalejdoskop młodych 9²⁰ – Aktualności WSKSiM 9⁵⁰ – Słowo życia 9⁵⁵ – Św. na każdy dzień 10⁰⁰ – Audycja generalna 11³⁰ – Myśląc Ojczyzna 11⁵⁰ – Słowo życia 11⁵⁵ –

Św. na każdy dzień 12⁰⁰ – Anioł Pański 12⁰⁵ – Informacje 14²⁰ – Św. na każdy dzień 14³⁰ – Rozmowy niedokończone 15³⁰ – Pytasz i wiesz 15⁴⁵ – Słowo Życia 15⁵⁰ – Pytasz i wiesz 16⁰⁰ – Informacje 16¹⁰ – Na zdrowie 17⁰⁰ – Po stronie prawdy 18⁰⁰ – Anioł Pański 18⁰⁵ – Informacje 18¹⁵ – Rozmowy niedokończone 19²⁵ – Św. na każdy dzień 19³⁰ – Program dla dzieci 20⁰⁰ – Informacje 20²⁰ – Modlitwa różańcowa 20⁵⁰ – Myśląc Ojczyzna 21²⁰ – Informacje 21⁴⁰ – Polski punkt widzenia 22⁰⁵ – Świat w obrazach 22¹⁵ – Słowo Życia

CZWARTEK

12 GRUDNIA

8⁰⁰ – Informacje 8¹⁵ – Słowo życia 8²⁰ – Polski Punkt Widzenia 8⁴⁰ – Program dla dzieci 9⁰⁰ – Na zdrowie 9⁵⁰ – Słowo życia 10⁰⁰ – Informacje 10¹⁵ – Rozmowy niedok. 11²⁵ – Felieton 11⁵⁰ – Słowo Życia 11⁵⁵ – Św. na każdy dzień 12⁰⁰ – Anioł Pański 12⁰⁵ – Informacje 14²⁰ – Słowo życia 14²⁵ – Św. na każdy dzień 14³⁰ – Rozmowy niedok. 15⁴⁵ – Słowo Życia 15⁵⁰ – Pytasz i wiesz 16⁰⁰ – Informacje 16¹⁰ – Z wędką nad wodę 17³⁰ – Reportaż 18⁰⁰ – Anioł Pański 18⁰⁵ – Informacje 18¹⁵ – Rozmowy niedok. 19³⁰ – Program dla dzieci 20⁰⁰ – Informacje 20²⁰ – Modlitwa różańcowa 20⁵⁰ – Felieton 21²⁰ – Informacje 21⁴⁰ – Polski punkt widzenia 22⁰⁵ – Świat w obrazach

PIĄTEK

13 GRUDNIA

8⁰⁰ – Informacje 8¹⁵ – Polski punkt widzenia 8⁴⁰ – Program dla dzieci 9¹⁰ – Słowo Życia 9¹⁰ – Św. na każdy dzień 9⁴⁵ – Duc in altum 10⁰⁰ – Informacje 10¹⁵ – Rozmowy niedok. 11²⁵ – Głos Polski 11⁵⁰ – Św. na każdy dzień 11⁵⁵ – Słowo życia 12⁰⁰ – Anioł Pański 12⁰⁵ – Informacje 12⁵⁰ – Św. na każdy dzień 12⁵⁵ – Słowo Życia 15⁴⁵ – Słowo Życia 15⁵⁰ – Pytasz i wiesz 16⁰⁰ – Informacje 16¹⁰ – Porady medyczne 17⁰⁰ – Jazda

próbna 17³⁰ – Reportaż 18⁰⁰ – Anioł Pański 18⁰⁵ – Informacje 18¹⁵ – Warto zauważyć 18⁵⁵ – Przegląd Niedzieli 19⁰⁰ – W Namocie Słowa 19³⁰ – Program dla dzieci 20⁰⁰ – Informacje 20²⁰ – Modlitwa różańcowa 20⁵⁰ – Felieton 21²⁰ – Informacje 21⁴⁰ – Polski punkt widzenia 22⁰⁵ – Świat w obrazach

SOBOTA

14 GRUDNIA

8⁰⁰ – Informacje 8¹⁵ – Warto zauważyć 8⁵⁵ – Słowo Życia 10⁰⁰ – Informacje 10¹⁵ – Myśląc Ojczyzna 11⁰⁰ – Kropelka radości 12⁰⁰ – Anioł Pański 12²⁰ – W Namocie Słowa 13¹⁵ – Porady medyczne 13⁴⁵ – Słowo życia 13⁵⁰ – Św. na każdy dzień 14⁵⁰ – Siódmy Sakrament 15²⁰ – Św. na każdy dzień 15³⁰ – Koncert życzeń 15⁵⁰ – Słowo Życia 16⁰⁰ – Informacje 16¹⁰ – Muzyczne drogowskazy 17⁰⁰ – Sanktuarium Polskie 17²⁵ – Św. na każdy dzień 17³⁰ – Reportaż 18⁰⁰ – Anioł Pański 18⁰⁵ – Informacje 18¹⁵ – Rozmowy niedok. 19³⁰ – Program dla dzieci 20⁰⁰ – Informacje 20²⁰ – Modlitwa różańcowa 20⁵⁰ – Zacerpnij ze źródła 21²⁰ – Informacje 21⁴⁰ – Polski punkt widzenia 22⁰⁵ – Świat w obrazach

NIEDZIELA

15 GRUDNIA

8⁰⁰ – Słowo życia 8⁰⁵ – Polski pkt. widzenia 8³⁰ – Z Parlamentu Europejskiego 9⁰⁰ – Spotkanie z M. Buczek 9⁰⁵ – Zacerpnij ze źródła 9²⁰ – Przegląd Niedzieli 9³⁰ – Msza Św. 11³⁰ – Dla dzieci 11⁵⁵ – Św. na każdy dzień 12⁰⁰ – Anioł Pański 12²⁰ – Wieś to też Polska 13³⁰ – By odnowić oblicze ziemi 15⁵⁰ – Św. na każdy dzień 15⁵⁵ – Słowo Życia 16⁰⁰ – Informacje 16¹⁰ – Koncert życzeń 17³⁰ – Reportaż 18⁰⁰ – Anioł Pański 18⁰⁵ – Informacje 18¹⁵ – Rozmowy niedok. 19³⁰ – Program dla dzieci 20⁰⁰ – Informacje 20²⁰ – Modlitwa różańcowa 20⁵⁰ – Zacerpnij ze źródła 21²⁰ – Informacje dnia 21⁴⁰ – Octava Dies 22¹⁰ – Jak My to widzimy. □

UBEZPIECZENIA PO POLSKU

Grażyna Lubicz Fernandes

SwissLife

tel. 01 39 64 38 36; 06 73 47 94 20 • fax: 01 34 17 43 51 e-mail: grazyna.fernandes.ag@swisslife.fr

BP 27 - 14, Résidence du Lac – 95880 Enghien Les Bains (północne przedmieście Paryża).

KOMPLETNA OBSŁUGA KLIENTA PO POLSKU

Numer pośrednika ubezpieczeń: 07 007 704, w rejestrze ORIAS – www.orias.fr; Instancja kontroli ACP

TVP
POLONIA

PROGRAM TV

9 – 15 grudnia 2013

PONIEDZIAŁEK

9 GRUDNIA

7⁰⁵ Las bliżej nas – magazyn 7²⁵ Janka – serial 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10³⁰ Polonia w Komie 10⁴⁵ Tygodnik.pl 11⁴⁰ Galeria – serial 12⁰⁰ Barwy szczęścia – serial 12²⁵ Łamigłówka 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Ranczo – serial 13⁴⁵ Made in Poland – teleturniej 14²⁰ Kulturalni PL – magazyn 15²⁰ Naszaarmia.pl 15⁵⁰ Złotopolscy – telenowela 16²⁰ Jak to działa – magazyn 16⁵⁵ Galeria – serial 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁴⁵ Łamigłówka 17⁵⁵ Tacy sami – reportaż 18²⁵ Nie ma jak Polska – magazyn 18⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Cafe Historia 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁵ Sport 20⁴⁰ Pogoda 20⁴⁵ Łamigłówka 20⁵⁰ Wiedźmin – serial 21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Polonia 24 22⁴⁵ Tomasz Lis na żywo 23⁵⁰ Śladami Podlasian 0²⁰ Naszaarmia.pl 0⁴⁵ Galeria – serial 1¹⁰ Łamigłówka 1¹⁵ Janka – serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

WTOREK

10 GRUDNIA

7²⁵ Pierścień i Róża – serial 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10³⁵ Cafe Historia 11⁰⁰ Polonia 24 11⁴⁰ Galeria – serial 12⁰⁰ Barwy szczęścia – serial 12²⁵ Łamigłówka 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Czas honoru – serial 13⁵⁰ Dzika Polska – serial 14²⁰ Nad Niemnem 14⁴⁵ Tomasz Lis na żywo 15⁵⁰ Złotopolscy – telenowela 16²⁰ Śladami Podlasian 16⁵⁵ Galeria – serial 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ Łamigłówka 17⁵⁵ Maktowicz w podróży – magazyn 18²⁵ Szlakiem gwiazd – reportaż 18⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Nad Niemnem 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁵ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁰ Łamigłówka 20⁵⁰ Ojciec Mateusz – serial 21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Polonia 24 22⁴⁵ Po prostu 23²⁵ Hala odlotów 0¹⁰ Nie ma jak Polska – magazyn 0⁴⁵ Galeria – serial 1¹⁰ Łamigłówka 1¹⁵ Pierścień i Róża – serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

ŚRODA

11 GRUDNIA

7⁰⁵ Ex Libris – magazyn 7²⁵ Gruby – serial 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10³⁰ Flesz historii – reportaż 10⁴⁵ Polonia w Komie 11⁰⁰ Polonia 24 11⁴⁰ Galeria – serial 12⁰⁰ Barwy szczęścia – serial 12²⁵ Łamigłówka 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ Wiedźmin – serial 13⁵⁰ Piosenki z lat 70-tych 14⁵⁰ Po prostu 15³⁰

Notacje – dokument 15⁵⁰ Złotopolscy – telenowela 16¹⁵ Kocham Kino – magazyn 16⁵⁵ Galeria – serial 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ Łamigłówka 17⁵⁵ Koncert pamięci Bogusława Meca 18⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Wilnoteka – magazyn 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20³⁵ Pogoda 20⁴⁰ Łamigłówka 20⁵⁰ Siła wyższa – serial 21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Polonia 24 22⁴⁵ Kabaretowy Klub Dwójki 23⁴⁵ Spacer z dziennikiem – dokument 0¹⁵ Made in Poland – teleturniej 0⁴⁵ Galeria – serial 1¹⁰ Łamigłówka 1¹⁵ Gruby – serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

CZWARTEK

12 GRUDNIA

7⁰⁰ Tacy sami – reportaż 7²⁵ Gwiazdny Pirat – serial 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10³⁰ Polska i świat z historią w tle – reportaż 10⁴⁵ Polonia w Komie 11⁰⁰ Polonia 24 11⁴⁰ Galeria – serial 12⁰⁰ Barwy szczęścia – serial 12²⁵ Łamigłówka 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ M jak miłość – serial 13⁴⁵ Kabaretowy Klub Dwójki 14⁴⁵ Spacer z dziennikiem – dokument 15¹⁵ Załoga Eko – magazyn 15⁴⁵ Złotopolscy – telenowela 16¹⁰ Kultura głupcze – magazyn 16⁵⁵ Galeria – serial 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁴⁵ Łamigłówka 17⁵⁵ Co nam w duszy gra 18⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 19²⁵ Informacje kulturalne 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁵ Sport 20⁴⁰ Pogoda 20⁴⁵ Łamigłówka 20⁵⁰ Komisarz Alex – serial 21⁴⁵ Polonia w Komie 22⁰⁰ Polonia 24 22⁴⁵ Determinator – serial 23⁴⁰ Pałac – dokument 0⁴⁵ Galeria – serial 1¹⁰ Łamigłówka 1¹⁵ Gwiazdny Pirat – serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

PIĄTEK

13 GRUDNIA

7⁰⁰ Złotousty obrońca wiary – reportaż 7³⁰ Karypel kontra groszki – serial 8⁰⁰ Pytanie na śniadanie 10³⁰ Wilnoteka – magazyn 10⁴⁵ Polonia w Komie 11⁰⁰ Polonia 24 11⁴⁰ Galeria – serial 12⁰⁰ Barwy szczęścia – serial 12²⁵ Łamigłówka 12³⁵ Wiadomości 12⁵⁰ M jak miłość – serial 13⁵⁰ Komisarz Alex – serial 14³⁵ Felieton 14⁵⁰ Mój pierwszy dzień – dokument 15²⁵ Złotopolscy – telenowela 15⁵⁵ Na paryskim bruku – dokument 16⁵⁵ Galeria – serial 17²⁰ Polonia w Komie 17³⁰ Teleexpress 17⁴⁵ Łami-

główka 17⁵⁵ Koncert z okazji 75 rocznicy urodzin Franciszka Walickiego 18⁵⁰ Barwy szczęścia – serial 19²⁰ Ex Libris – magazyn 19⁵⁰ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20³⁰ Sport 20⁴⁰ Pogoda 20⁴⁵ Łamigłówka 20⁵⁰ Na dobre i na złe – serial 22⁰⁰ Polonia 24 22⁴⁵ Cztery noce z Anną – dramat 0⁴⁵ Galeria – serial 1¹⁰ Łamigłówka 1¹⁵ Karypel kontra groszki – serial 1⁵⁰ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

SOBOTA

14 GRUDNIA

6³⁵ Złotopolscy(5) – telenowela 8⁵⁵ Polonia 24 9⁴⁰ Załoga Eko – magazyn 10¹⁰ Świat się kręci 11⁰⁰ Polonia w Komie 11¹⁵ Chtopi – serial 12¹⁰ Łamigłówka 12²⁰ Pamiętaj o mnie 12⁴⁰ Ojciec Mateusz – serial 13³⁰ Maktowicz w podróży – magazyn 14⁰⁰ Na dobre i na złe – serial 15⁰⁰ Pałac – film 16⁰⁰ Kulturalni PL 17⁰⁰ Słownik polsko@polski 17²⁵ Łamigłówka 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁵ M jak miłość – serial 18⁵⁰ Piosenki z lat 80-tych. 19³⁵ Polonia w Komie 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁵ Sport 20³⁰ Pogoda 20⁴⁵ Czas honoru – serial 21³⁵ Pamiętaj o mnie 22⁰⁰ Polacy tu i tam – magazyn polonijny 22⁴⁰ U Pana Boga za miedzą – komedia 0⁴⁵ Łamigłówka 0⁵⁰ M jak miłość – serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości

NIEDZIELA

15 GRUDNIA

6¹⁵ Galeria(5) – serial 8³⁰ Polacy tu i tam – magazyn polonijny 9⁰⁰ Łamigłówka 9⁰⁵ Trzy Szalone Zera – serial 9⁴⁰ Ziarno 10¹⁰ Czterdziestolatek 20 lat później – serial 11¹⁵ Pamiętaj o mnie 11³⁰ Szlakiem gwiazd – reportaż 11⁵⁵ Między ziemią a niebem 12⁰⁰ Anioł Pański 12¹⁰ Między ziemią a niebem 12⁴⁵ Pod Tatrami – reportaż 13⁰⁰ Msza Święta 14³⁵ Co nam w duszy gra 15³⁵ Okrasa łamie przepisy – magazyn 16⁰⁵ Alchemia zdrowia i urody – magazyn 16²⁵ Dzika Polska – serial 16⁵⁵ Made in Poland – teleturniej 17²⁵ Łamigłówka 17³⁰ Teleexpress 17⁵⁰ M jak miłość – serial 18⁴⁵ Program rozrywkowy 19⁴⁵ Dobranocka 20⁰⁰ Wiadomości 20²⁵ Sport 20³⁰ Pogoda 20⁴⁵ Ranczo – serial 21⁴⁰ Pamiętaj o mnie 22⁰⁰ Tygodnik.pl 23⁰⁰ Czterdziestolatek 20 lat później – serial 0¹⁵ Dzika Polska – serial 0⁴⁵ Łamigłówka 0⁵⁰ M jak miłość – serial 1⁴⁵ Dobranocka 2⁰⁰ Wiadomości. □

W drodze ku spotkaniu (2)

ADWENTOWE ZAMYŚLENIA - str. 5

